

371.138
ส 81511
5-3

การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน
มัธยมศึกษา เขตการศึกษา 1

22 ต.ค. 2539

ปริิณญาณิพนธ์

ของ

สุนันท์วิทย์ พลอยขาว

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริิณญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

มีนาคม 2539

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

B. 19295

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญาโทฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

.....ประธาน
(รศ.ทวีบูรณ์ หอมเย็น)

.....กรรมการ
(รศ.ดร.ไพศาล หวังพานิช)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน
(รศ.ทวีบูรณ์ หอมเย็น)

.....กรรมการ
(รศ.ดร.ไพศาล หวังพานิช)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(นายอติเรก รัตนธัญญา)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญาโทฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่...๘...เดือน...มิถุนายน...พ.ศ. 2539

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาของบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่าน โดยเฉพาะ รองศาสตราจารย์ทวีบุรณ์ หอมเย็น ประธานกรรมการที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล หวังพานิช กรรมการที่ปรึกษา ซึ่งได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ แก้ไข ปรับปรุง ติดตามและกำกับ การทำปริญญานิพนธ์ด้วยความเสียสละอย่างจริงใจ ตั้งแต่เริ่มต้นดำเนินการจนเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ อาจารย์อดิเรก รัตนธัญญา นายกสมาคมผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งประเทศไทย ที่ได้เมตตารับเป็นกรรมการแต่งตั้งเพิ่มเติมในการสอบปากเปล่า และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อให้งานวิจัยฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณผู้บริหาร และครู - อาจารย์ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 1 ทุกท่านที่ได้กรุณาสละเวลาตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นผลให้การจัดเก็บข้อมูลมีความสมบูรณ์อย่างมาก และเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์จากอาจารย์พาสณา ชลบุรีพันธ์ และอาจารย์สุชาติ ใจสถาน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการวิจัยข้อมูล และให้ความช่วยเหลือด้วยดีตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์ จากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยขอมอบแด่บิดา มารดา ภรรยา และบุตรของผู้วิจัย ตลอดจนครู - อาจารย์ ทุกท่านที่มีส่วนช่วยสร้างพื้นฐานการศึกษา และอบรมสั่งสอนให้แก่ผู้วิจัยตลอดมา

สุนันท์วิทย์ พลอยขาว

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
ขอบเขตการศึกษาค้นคว้า	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา	9
การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา	10
x ความหมายของการประชาสัมพันธ์	11
y ความหมายของการประชาสัมพันธ์โรงเรียน	13
x ความมุ่งหมายของการประชาสัมพันธ์โรงเรียน	14
y หลักการจัดประชาสัมพันธ์โรงเรียน	17
z สื่อในการจัดการประชาสัมพันธ์โรงเรียน	18
v ประเภทของการประชาสัมพันธ์โรงเรียน	21
w วิธีดำเนินงานการประชาสัมพันธ์โรงเรียน	23
v ลักษณะของงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน	25
u กระบวนการประชาสัมพันธ์โรงเรียน	28
x ปัญหาและอุปสรรคของการประชาสัมพันธ์	35
y ปัญหาอุปสรรคของการประชาสัมพันธ์โรงเรียน	36
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์	38
สมมติฐานการศึกษาค้นคว้า	41

3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	42
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	42
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	44
	ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ	44
	ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	45
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	48
	การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล	48
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	49
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
	ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม	50
	ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และครูประจำชั้นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน การจัดการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 1	52
	เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน การจัดการประชาสัมพันธ์ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 1 ที่มีขนาดต่างกัน	66
	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการประชาสัมพันธ์ ...	69
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	72
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	72
	กลุ่มตัวอย่าง	72
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	72
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	72
	การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล	73
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	73

บทที่

หน้า

อภิปรายผล	75
ข้อเสนอแนะ	78
บรรณาการม	80
ภาคผนวก	85
ประวัติย่อของผู้วิจัย	99

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 1 แยกตามขนาด	43
2 กลุ่มตัวอย่างโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 1 แบ่งตามขนาด	44
3 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	50
4 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และครูประจำชั้นสัมพันธ์ เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน การจัดการประชาสัมพันธ์โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 1	53
5 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และครูประจำชั้นสัมพันธ์ เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน การจัดการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 1 ใน 5 ด้าน	54
6 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และครูประจำชั้นสัมพันธ์ เกี่ยวกับสภาพการจัดการประชาสัมพันธ์โรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 1 ในด้านการปฏิบัติงานเป็นรายคู่	55
7 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน การจัดการประชาสัมพันธ์ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 1 ในด้านการวางแผน	56
8 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน การจัดการประชาสัมพันธ์ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 1 ในด้านบริหารบุคลากร	58
9 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน การจัดการประชาสัมพันธ์ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 1 ในด้านการบริหารงบประมาณ	60
10 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน การจัดการประชาสัมพันธ์ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 1 ในด้านการปฏิบัติงาน	62
11 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน การจัดการประชาสัมพันธ์ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 1 ในด้านการประเมินผล	65

12	เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และครูประจำชั้นเกี่ยวกับ สภาพปัจจุบัน การจัดการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนที่มี ขนาดต่างกัน	67
13	การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และครูประจำชั้นเกี่ยวกับ สภาพปัจจุบัน การจัดการประชาสัมพันธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษาที่มีขนาดต่างกันเป็นรายคู่	68

ภูมิหลัง

ตามหลักการบริหารโรงเรียนนั้น ความร่วมมือจากชุมชนที่มีต่อโรงเรียนจะช่วยเสริมประสิทธิภาพการบริหารงาน โดยเฉพาะโครงสร้างของชุมชนในสังคมไทย ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนซึ่งเป็นสถาบันการศึกษา กับชุมชน จะมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด สิบบนท์ เกตุทัต (2518 : 48 - 50) ได้ชี้ให้เห็นว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาบางแห่งยังไม่มีความพร้อมทั้งด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์การศึกษา เนื่องจากรัฐบาลไม่สามารถจัดสรรงบประมาณอุดหนุนให้เพียงพอ จึงเป็นเหตุให้โรงเรียนต้องอาศัยความช่วยเหลือร่วมมือจากประชาชนในท้องถิ่น กูดแลด (Goodlad. 1984 : 74) ได้ศึกษาสภาพการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหรัฐอเมริกา และชี้ให้เห็นว่าปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโรงเรียนนั้น โรงเรียนไม่สามารถแก้ไขปัญหาคิดตามลำพัง แต่จะต้องอาศัยความร่วมมืออย่างใกล้ชิด จากทางบ้านและโบสถ์ หากปราศจากความร่วมมือ ความเข้าใจอันดีจากสถาบันศาสนา และสถาบันครอบครัวดังกล่าว การปรับปรุงที่จะให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีในโรงเรียนก็ไม่อาจเกิดขึ้นได้ แฮนสัน (Hanson. 1991 : 237) เป็นผู้หนึ่งให้ความสำคัญแก่ชุมชนที่มีต่อการบริหารงานโรงเรียน โดยเขาชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการบริหารโรงเรียน ได้แก่การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

เกี่ยวกับเรื่องนี้ กรมสามัญศึกษากระทรวงศึกษาธิการ ก็มีได้หนึ่งนอนใจได้พยายามส่งเสริมให้โรงเรียนสำนึกในความสำคัญของงานด้านนี้ โดยกำหนดไว้ในเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2532 หมวดที่ 6 ว่าด้วยโรงเรียนกับชุมชนสรุปได้ว่าโรงเรียนควรสร้าง และรักษาเกียรติประวัติของโรงเรียนให้เป็นที่ศรัทธาของชุมชน โรงเรียนควรสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน ทั้งในด้านการให้บริการหรือความร่วมมือแก่ชุมชน และรับการช่วยเหลือหรือการส่งเสริมจากชุมชนโรงเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนกับหน่วยงานหรือสถาบันอื่นในชุมชนและสร้างความสัมพันธ์อันดีกับศิษย์เก่าหรือนักเรียนเก่า รวมทั้งการสร้างสัมพันธ์อันดีกับผู้ปกครอง สนิบสนุนและส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับชุมชน (กรมสามัญศึกษา. 2532 :

57 - 65) ทิศทางในการจัดการศึกษาของกรมสามัญศึกษา เชื่อว่าโรงเรียนที่ดีต้องไม่แปลกแยกจากชุมชน โรงเรียนต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนา ร่วมคิดและร่วมแก้ปัญหาของชุมชนด้วย โรงเรียนควรจะใช้ทรัพยากรของชุมชน การเรียนการสอนในหลาย ๆ เรื่อง ควรให้ชุมชนเป็นห้องเรียนและในหลายกรณีควรเชิญผู้รู้ในเรื่องต่าง ๆ ของชุมชนมาให้ความรู้แก่นักเรียนและร่วมในการพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียนด้วย (กรมสามัญศึกษา. 2534 : 12 - 13)

การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียน การจัดตั้งหน่วยงานประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน เป็นแนวนโยบายที่ได้รับการสนับสนุนอยู่ในปัจจุบันเพราะเหตุว่าการประชาสัมพันธ์เป็นกระบวนการสื่อความเข้าใจหรือการติดต่อสื่อสารประเภทหนึ่ง ซึ่งทำให้บุคคลที่เกี่ยวข้องได้แลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูล เกี่ยวกับการตัดสินใจหรือแนวการดำเนินการต่าง ๆ และจะเป็นสื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นรวมทั้งทัศนคติ เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการบริหาร (Loomis. 1960 : 30) ดังนั้นการจัดตั้งองค์กรประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนจึงมีความจำเป็นสำหรับการบริหารงานโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยเฉพาะในเกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2532 กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน แนวปฏิบัติและการให้การประชาสัมพันธ์โรงเรียน ทุกขนาดของโรงเรียน (กรมสามัญศึกษา. 2532 : 26) ผู้บริหารโรงเรียนคนใดรู้จักใช้การประชาสัมพันธ์ให้เป็นประโยชน์ ก็จะได้รับ การสนับสนุนช่วยเหลือจากชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่เป็นอย่างดี (กรมสามัญศึกษา. 2526 : 174 - 182) แต่ถ้าโรงเรียนขาดการประชาสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรในโรงเรียนเองระหว่างโรงเรียนกับนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน และหน่วยงานอื่น กิจกรรมของโรงเรียนก็จะไม่ค่อยได้รับการเอาใจใส่จากชุมชน และหน่วยงานภายนอก การขอความร่วมมือจากชุมชนค่อนข้างยาก (พนัส หันนาคินทร์. 2524 : 346 - 351)

รัฐบาลมีนโยบายที่จะเร่งขยายการศึกษาและบริการการศึกษาให้ทั่วถึง ทั้งในเมืองและชนบท โดยเฉพาะขยายการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อเป็นการกระจายโอกาสและสร้างความเป็นธรรมให้แก่กลุ่มผู้ด้อยโอกาสต่าง ๆ (กรมสามัญศึกษา. 2534 : 29) จากนโยบายดังกล่าว ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา พยายามที่จะกำหนดแนวการบริหารโรงเรียนให้ชุมชนได้รับข่าวสาร ข้อมูลเกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษา โดยมุ่งสร้างความเข้าใจอันดีกับกลุ่มผู้ปกครอง ผู้นำท้องถิ่น ให้เห็นความสำคัญของการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาเล่าเรียน เขตการศึกษา 1 เป็นเขตการศึกษาที่อยู่ใกล้กรุงเทพมหานคร เป็นแหล่งที่มีความเจริญ

มีการพัฒนา และการเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจและสังคม มีประชาชนย้ายถิ่นฐานมาจากหลายท้องถิ่นเพื่อประกอบอาชีพและกิจการต่าง ๆ โดยมีลักษณะเดินทางไปกลับบ้าง ตั้งถิ่นฐานอยู่อย่างถาวรบ้าง จึงทำให้เกิดปัญหาระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ครูกับครู โรงเรียนกับผู้ปกครองและโรงเรียนกับหน่วยงานอื่น ถ้าโรงเรียนได้ใช้การประชาสัมพันธ์ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนอย่างดีแล้ว ก็สามารถช่วยแก้ปัญหาดังกล่าวได้ดี และเนื่องจากเขตการศึกษา 1 มีสถานศึกษาระดับสูงหลายแห่ง มีแหล่งโรงงานอุตสาหกรรมมาก ผู้ที่จบการศึกษาระดับต่าง ๆ สามารถที่จะเรียนต่อหรือมุ่งสู่ระบบแรงงานได้ถ้าโรงเรียนได้ใช้การประชาสัมพันธ์ที่ดี จะช่วยให้ผู้จบการศึกษาและผู้ปกครองตัดสินใจในการที่จะเลือกเรียนหรือเลือกงานได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เพื่อมิให้เกิดการสูญเปล่าทางการศึกษาขึ้น เท่าที่ผ่านมาผลการประเมินมาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 1 เรื่องการจัดการประชาสัมพันธ์โรงเรียนส่วนใหญ่ โดยเฉพาะโรงเรียนในจังหวัดสมุทรปราการยังไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด (สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ, 2533 : 6 - 9) จึงทำให้ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียนและเป็นกรรมการประเมินมาตรฐานโรงเรียนสนใจที่จะศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการประชาสัมพันธ์ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครูและครูประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 1 และเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครู และครูประชาสัมพันธ์โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน เพื่อจะได้ทราบถึงสภาพปัจจุบัน และปัญหาการจัดการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 1 และนำผลการวิจัยเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบเพื่อพิจารณาเนิมนการต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาการจัดการประชาสัมพันธ์ตามทัศนะของผู้บริหารครู และครูประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 1
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันการจัดการประชาสัมพันธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 1 ที่มีขนาดต่างกัน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการวิจัยครั้งนี้จะได้ข้อมูลที่ผู้บริหารโรงเรียนอาจจะนำไปใช้ในการปรับปรุง การประชาสัมพันธ์และวิธีการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนให้ดีขึ้น และสามารถใช้เป็น แนวทางให้มีการวิจัยการจัดการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน ในระดับอื่นทั้งในเขตการศึกษา 1 และเขตการศึกษาอื่นต่อไป

ขอบเขตการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการประชาสัมพันธ์ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 1 สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในกระบวนการ 5 ด้าน คือ

- 1.1 การวางแผน
- 1.2 การบริหารบุคลากร
- 1.3 การบริหารงบประมาณ
- 1.4 การปฏิบัติงาน
- 1.5 การประเมินผล

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประชากรได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน มัธยมศึกษา ครูและครูประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 6,000 คน ใน 83 โรงเรียน โดยทำการศึกษาจากบุคลากรดังกล่าวในโรงเรียนที่อยู่ในเขตการศึกษา 1 ซึ่ง ประกอบด้วยจังหวัดต่าง ๆ ดังนี้

2.1.1	จังหวัดนครปฐม	มีโรงเรียนมัธยมศึกษา 26 โรงเรียน
2.1.2	จังหวัดสมุทรสาคร	มีโรงเรียนมัธยมศึกษา 11 โรงเรียน
2.1.3	จังหวัดสมุทรปราการ	มีโรงเรียนมัธยมศึกษา 17 โรงเรียน
2.1.4	จังหวัดนนทบุรี	มีโรงเรียนมัธยมศึกษา 15 โรงเรียน
2.1.5	จังหวัดปทุมธานี	มีโรงเรียนมัธยมศึกษา 14 โรงเรียน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะสุ่มแบบแบ่งชั้น จากประชากรทั้งที่เป็นผู้บริหารครูและครูประจำชั้นของโรงเรียนมัธยมศึกษา ดังนี้

2.2.1 จังหวัดนครปฐม จำนวน 21 โรงเรียน

2.2.2 จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 8 โรงเรียน

2.2.3 จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 13 โรงเรียน

2.2.4 จังหวัดนนทบุรี จำนวน 12 โรงเรียน

2.2.5 จังหวัดปทุมธานี จำนวน 12 โรงเรียน

ผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางการสุ่มตัวอย่างของ เครซี และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างโรงเรียนละ 5 คน รวม 330 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1.1 ผู้บริหารโรงเรียน

3.1.1.2 ครู

3.1.1.3 ครูประจำชั้น

3.1.2 ขนาดของโรงเรียน

3.1.2.1 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษและขนาดใหญ่

3.1.2.2 โรงเรียนขนาดกลาง

3.1.2.3 โรงเรียนขนาดเล็ก

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะของผู้บริหาร ครูและครูประจำชั้นที่มีต่อสภาพ ปัจจุบันและปัญหาการจัดการประจำชั้นของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 1 ใน กระบวนการ 5 ด้าน คือ

3.2.1 การวางแผน

3.2.2 การบริหารบุคลากร

3.2.3 การบริหารงบประมาณ

3.2.4 การปฏิบัติงาน

3.2.5 การประเมินผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. งานประชาสัมพันธ์โรงเรียน หมายถึง การสร้างความเข้าใจระหว่างบุคลากรภายในโรงเรียน การสร้างความเข้าใจระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ หรือกับผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้ามารับการศึกษาในโรงเรียน รวมทั้งกับองค์กร หรือบุคคลภายนอก ซึ่งโรงเรียนจะต้องให้บริการ

2. การจัดการประชาสัมพันธ์ หมายถึง ภารกิจที่โรงเรียนมัธยมศึกษา ได้ดำเนินการอย่างมีขั้นตอน เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างบุคลากรภายในโรงเรียน โรงเรียนกับชุมชนหรือผู้ปกครอง ซึ่งเน้นกระบวนการบริหาร 5 ด้าน คือ

2.1 การวางแผน หมายถึง การกำหนดเค้าโครงการทำงาน การคาดการณ์ล่วงหน้าถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ แล้วกำหนดแผนการปฏิบัติงานการประชาสัมพันธ์ไว้เป็นแนวในการดำเนินงาน

2.2 การบริหารบุคลากร หมายถึง การจัดหาบุคลากร การปฐมนิเทศ การพัฒนาบุคลากร กำหนดแต่งตั้ง การสร้างแรงจูงใจให้บุคคล รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนโดยตรง

2.3 การบริหารงบประมาณ หมายถึง การจัดทำ และใช้จ่ายเงินในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน ให้เป็นไปตามกำหนดเวลา และถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ

2.4 การปฏิบัติงาน หมายถึง การดำเนินงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติงานที่วางไว้

2.5 การประเมินผล หมายถึง การแจ้งความคืบหน้าในการดำเนินการประชาสัมพันธ์ว่าปฏิบัติไปถึงไหน ผลการปฏิบัติเป็นอย่างไร มีปัญหาอุปสรรคอะไรเกิดขึ้นบ้าง เพื่อจะได้หาทางแก้ไขปรับปรุงต่อไป

3. สภาพปัจจุบัน หมายถึง ลักษณะของการดำเนินการ 5 ด้าน ที่ปรากฏอยู่ในโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหาร ครูและครูประชาสัมพันธ์โรงเรียน

4. ปัญหา หมายถึง ลักษณะความเป็นข้อขัดข้องต่าง ๆ ที่เป็นอยู่ อันเป็นสาเหตุหรือสิ่งทีก่อให้เกิดอุปสรรคในการดำเนินการประชาสัมพันธ์โรงเรียนทั้ง 5 ด้าน

5. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็น ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 1 รวมทั้งผู้รักษาการในตำแหน่งดังกล่าว
6. ครูประจำสำนักโรงเรียน หมายถึง บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งหรือมอบหมายให้ทำหน้าที่รับผิดชอบงานประจำสำนักและแจ้งข่าวสารต่าง ๆ ของโรงเรียน
7. ครู หมายถึง บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียน
8. โรงเรียนมัธยมศึกษา หมายถึง สถานศึกษาที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
9. ขนาดของโรงเรียน หมายถึง ความแตกต่างของโรงเรียน ตามเกณฑ์ที่กรมสามัญศึกษา กำหนดในเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน ปี พ.ศ. 2532 คือ
  - 9.1 ขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ มีนักเรียนตั้งแต่ 1500 ขึ้นไป
  - 9.2 ขนาดกลาง มีนักเรียนตั้งแต่ 500 - 1499 คน
  - 9.3 ขนาดเล็ก มีนักเรียนตั้งแต่ 1 - 499 คน
10. เขตการศึกษา 1 หมายถึง การแบ่งเขตพื้นที่การศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ ครอบคลุมพื้นที่ 5 จังหวัด คือ
  - 10.1 จังหวัดนครปฐม
  - 10.2 จังหวัดสมุทรสาคร
  - 10.3 จังหวัดสมุทรปราการ
  - 10.4 จังหวัดนนทบุรี
  - 10.5 จังหวัดปทุมธานี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนครู และครูประจำชั้น โรงเรียนเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และปัญหาการจัดการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ดังนั้น เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าและวิจัยดำเนินไปตามจุดมุ่งหมาย ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
2. การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
3. ความหมายของการประชาสัมพันธ์
4. ความหมายของการประชาสัมพันธ์โรงเรียน
5. ความมุ่งหมายของการประชาสัมพันธ์โรงเรียน
6. หลักการจัดการประชาสัมพันธ์โรงเรียน
7. สื่อในการจัดการประชาสัมพันธ์โรงเรียน
8. ประเภทของการประชาสัมพันธ์โรงเรียน
9. วิธีดำเนินงานการประชาสัมพันธ์โรงเรียน
10. ลักษณะของงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน
11. กระบวนการประชาสัมพันธ์โรงเรียน
  - การวางแผน
  - การบริหารบุคลากร
  - การบริหารงบประมาณ
  - การปฏิบัติงาน
  - การประเมินผล
12. ปัญหาและอุปสรรคของการประชาสัมพันธ์
13. ปัญหาอุปสรรคของการประชาสัมพันธ์โรงเรียน
14. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์

การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา

การศึกษาในระดับมัธยมศึกษา เป็นการศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นการศึกษาระดับที่มีความสำคัญมากระดบหนึ่ง เพราะการศึกษาระดับนี้ มีอิทธิพลต่อการวางแผนชีวิตในอนาคตของเยาวชน ซึ่งจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในวันข้างหน้า และเป็นการตอบสนองต่อการผลิตกำลังคนระดับกลางของประเทศ โดยจะอบรมและฝึกฝนให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ มีความรู้ ความชำนาญอย่างเพียงพอ ที่สามารถจะนำไปปฏิบัติและประกอบอาชีพได้อย่างใดอย่างหนึ่งได้ (สมหมาย วัฒนศิริ. 2529 : 8 ; อ้างอิงมาจาก แผนการศึกษาแห่งชาติ. 2520 : 10 - 11) การศึกษาในระดับนี้ยังสามารถที่จะกลมกลืนกับลูกฝังและพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของเยาวชนให้เป็นไปตามความต้องการ และจุดมุ่งหมายของสังคมได้อย่างสมบูรณ์ที่สุด และอีกประการหนึ่งโรงเรียนมัธยมศึกษา ยังเป็นสถานศึกษาที่มีเด็กวัยรุ่นเข้าเรียนอยู่มากที่สุดคืออายุระหว่าง 12 - 17 ปี ซึ่งรัฐจะต้องเตรียมคนเหล่านี้ให้เป็นผู้ที่ต้องรับผิดชอบต่อบ้านเมือง ในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เพราะเด็กวัยรุ่นเหล่านี้เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลง และอ่อนไหวต่อสภาวะการณของบ้านเมืองได้ง่าย (กัญญา สาธ. 2521 : 303 - 304)

กัญญา สาธ (2521 : 306) ได้กล่าวถึงภารกิจและบทบาทของโรงเรียนมัธยมศึกษาไว้ว่า ระบบการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาปัจจุบัน ต้องมีวิชาชีพและวิชาเลือกอย่างกว้างขวาง ผู้ใดสนใจจะเน้นทางใดก็เลือกเรียนวิชาในกลุ่มนั้น ๆ ได้ตามความสนใจและความถนัด ฉะนั้นงานหลักของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาจึงต้องเกี่ยวข้องกับภารกิจต่อไปนี้ เป็นอย่างน้อย คือ การสอน การแนะแนวการศึกษา และอาชีพ กิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียน เพื่อพัฒนาเยาวชนตามความต้องการส่วนบุคคล และความต้องการของสังคมและสุดท้าย คือ การบริหารโรงเรียนทุกด้าน เพื่อความสงบสุขของนักเรียน เพื่อสนองความสนใจและความต้องการอันจำเป็นของนักเรียน ชุมชนหรือสังคม และประเทศชาติ

การจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาส่วนใหญ่ประมาณ ร้อยละ 90 อยู่ในความรับผิดชอบของกรมสามัญศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2531 : 44) สำหรับบทบาท และหน้าที่ของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษานั้น เรื่อง เจริญชัย (อ้างใน สมหมาย วัฒนศิริ. 2529 : 9 - 10) ได้สรุปไว้ว่า ต้องสอนนักเรียน สอนผู้ปกครอง และบริการสังคมหรือชุมชน เป็นอย่างน้อย กล่าวคือ ต้องสอนให้นักเรียนเป็นพลเมืองดี รับผิดชอบต่อชาติ ต่อท้องถิ่น

ต่อสังคม ต่อครอบครัว และต่อตนเอง และให้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น โรงเรียนมัธยมศึกษา จึงมีหน้าที่สร้างทัศนคติ และให้ความรู้ ไม่ใช่ฝึกทักษะอย่างเดียว แต่ต้องฝึกลักษณะนิสัยการทำงานด้วย ส่วนการสอนผู้ปกครองหรือประชาชนนั้น ได้แก่ การให้ความรู้ทั่วไปโดยการประชุมเป็นครั้งคราว หรือส่งข่าวความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน หรือจัดฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้นได้ แต่สิ่งที่ทางโรงเรียนควรตระหนัก และมุ่งเน้นในเรื่องการสอน ผู้ปกครอง คือ ผู้ที่จะต้องรับผิดชอบร่วมกันระหว่างบ้านกับทางโรงเรียน ในเรื่องการอบรม และสั่งสอนนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญ การเรียนการสอนเพื่อสนองภาระหน้าที่ดังกล่าวข้างต้นนั้น ทางโรงเรียนจะต้องจัดโปรแกรมการเรียนให้กว้าง เพื่อให้นักเรียนได้เลือกตามความสามารถของแต่ละคน

การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สุภรณ์ ประดับแก้ว (2523 : 4) ได้อธิบายไว้ว่าเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ภายใต้การควบคุมดูแล และรับผิดชอบของหัวหน้าสถานศึกษา ซึ่งมีหน้าที่บริหารภายในโรงเรียน โดยความร่วมมือของบุคลากรภายในโรงเรียน และผู้ปกครอง เพื่อพัฒนาตัวเด็กซึ่งเป็นเป้าหมายหลัก โรงเรียนเมืองนั้นที่จะต้องจัดทำหลายด้าน ได้แก่ งานด้านวิชาการ งานอาคารสถานที่ งานธุรการ การเงิน และพัสดุ งานด้านการปกครอง และบริการงานด้านกิจกรรมต่าง ๆ

แคมป์เบลล์ และคนอื่น ๆ (Campbell and others. 1978 : 116 - 149) ได้เสนอแนะว่า การกิจของผู้บริหารโรงเรียนมี 6 ด้าน ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน งานวิชาการ งานกิจการนักเรียน งานบริหารงานบุคคล งานอาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ และงานธุรการการเงิน ส่วน คิมโบร (Kimbrough. 1988 : 44) กล่าวว่าหน้าที่หรือภาระกิจของผู้บริหารโรงเรียนมี 8 ด้าน ได้แก่ การเรียนการสอน และการพัฒนาหลักสูตร การบริการนักเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน การบริหารงานบุคคล การบริหารอาคารสถานที่ การบริการชุมชน การจัดองค์การโครงสร้างการบริหารงาน และการบริหารงบประมาณ

การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา

กรมสามัญศึกษา ได้กำหนดภาระกิจของผู้บริหารโรงเรียนไว้ เพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติภาระกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา (2532 : 1 - 15) กำหนดไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีภาระกิจ 6 ด้าน ได้แก่ การบริหารทั่วไป งานธุรการ งานวิชาการ งานปกครองนักเรียน งานบริการ และโรงเรียนกับชุมชน

เนื่องจากโรงเรียนเป็นของชุมชนโดยชุมชน และเพื่อชุมชน โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน โรงเรียนเป็นองค์กรในการเปลี่ยนแปลง และพัฒนาชุมชน โรงเรียน คือ แหล่งอบรมคนให้ชุมชน โรงเรียน คือ แหล่งวิทยาการ และวิทยาการของชุมชน ดังนั้นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารโรงเรียน บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครองของนักเรียน และประชาชนในชุมชนจะต้องดำเนินการ หวน พิณสุพันธ์ (2528 : 105 - 120) ได้กล่าวถึงหลักการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ดังนี้

1. การเชิญผู้ปกครองนักเรียนหรือประชาชนในชุมชนมาโรงเรียน
2. การรายงานเกี่ยวกับตัวนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ
3. โรงเรียนให้ความช่วยเหลือชุมชน
4. โรงเรียนขอความช่วยเหลือ และขอความร่วมมือจากชุมชน
5. บริการเกี่ยวกับอาคารสถานที่ของโรงเรียนแก่ชุมชน
6. การใช้ทรัพยากรในชุมชน
7. การออกเยี่ยมเยียนผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียนตามบ้าน และการเข้าร่วม

กิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน

8. การประชาสัมพันธ์โรงเรียน

ความหมายของการประชาสัมพันธ์

แต่เดิมมาคำว่า "การประชาสัมพันธ์" ยังไม่มีใช้ แต่มีคำอื่นใช้แทนอยู่คือ คำว่า "โฆษณา" และต่อมาจึงเปลี่ยนจากคำว่า "โฆษณา" มาเป็น "การประชาสัมพันธ์" และใช้มาจนทุกวันนี้ (สอาด พรหมน้อย. 2524: 13 ; อ้างอิงมาจาก จันทร ชุ่มเมืองบั๊กซ์.

2510 : 21 - 4)

คำว่า "การประชาสัมพันธ์" (Public Relation) ถ้าแปลตามตัวอักษรก็จะได้ความหมายว่า "การเกี่ยวข้องกับทุกคน" วิชาการประชาสัมพันธ์จึงเป็นวิชาที่ว่าด้วยการเกี่ยวข้องกับทุกคนหรือความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน สถาบัน กับกลุ่มประชาชนนั่นเอง (วิรัช สภีรรัตนกุล. 2532 : 4 - 5)

นอกจากนี้ ยังมีผู้ให้ความหมายของการประชาสัมพันธ์ไว้เป็นจำนวนมาก ส่วนใหญ่มีความเห็นคล้ายคลึงกัน จะมีแตกต่างกัน ก็เป็นส่วนรายละเอียด ซึ่งมีมากบ้างน้อยบ้างเท่านั้นเช่น

สะอาด ตัณศุภผล (2500 : 11) ให้ความหมายไว้ว่า การประชาสัมพันธ์เป็นวิธีการอันหนึ่งของสถาบันที่เป็นการกระทำต่อเนื่องกัน ในอันที่จะสร้างหรือทำให้เกิดความสัมพันธ์ราบรื่นกับบรรดากลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สถาบันกับกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจ และสนับสนุนซึ่งกันและกัน อันจะเป็นประโยชน์แก่สถาบันนั้น ๆ คาเงินไปได้ผลดีสมความมุ่งหมาย ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงประชาชาติ และความเห็นชอบของกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องเป็นบรรทัดฐานสำคัญด้วย

สุภาวดี ชุณหาศาสตร์ (2516 : 4 - 5) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การประชาสัมพันธ์คือ การติดต่อชักนำ และการให้อรรถาธิบายข่าวสาร ความรู้ และความคิดเห็นจากสถาบันไปยังกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้อง และเป็นการติดต่อชักนำข่าวสารความรู้ ความคิดเห็น ตลอดจนความรู้สึกรู้สึกนึกคิดจากกลุ่มประชาชนเหล่านั้นไปให้สถาบันทราบด้วยการสนับสนุนอย่างจริงจัง ที่จะสร้างผลประโยชน์ร่วมกัน และจะช่วยให้สถาบันมีการปรับตัวเองให้ประสานกลมกลืนกับประชาชนได้

ชม ภูมิภาค (2516 : 3) ให้ความหมายการประชาสัมพันธ์ ว่าหมายถึง ความพยายามของหน่วยงานที่จะสร้างหรือปรับความสัมพันธ์กับกลุ่มหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายที่หน่วยงานนั้นวางไว้โดยราบรื่น โดยเห็นว่ากลุ่มชนที่เกี่ยวข้องหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนั้น มีอิทธิพลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของความพยายามที่จะให้บรรลุเป้าหมายเช่นนั้น

กัญญา สาธ (2519 : 221) ได้ให้ความหมายของการประชาสัมพันธ์ไว้ว่า การประชาสัมพันธ์ หมายถึง การสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกลุ่มบุคคลหนึ่ง ซึ่งกลุ่มบุคคลนั้นมีหน้าที่ต้องรับใช้หรือให้บริการ

ตำราต่างประเทศบางเล่ม ได้ให้ความหมายของการประชาสัมพันธ์ไว้คล้ายกับของนักประชาสัมพันธ์ และนักการศึกษาไทย ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น เช่น

เบอร์เนส์ (Bernays. 1952 : 3) ให้ความหมายของการประชาสัมพันธ์ไว้ 3 ประการ ได้แก่ เป็นการติดต่อเผยแพร่ข่าวสารแก่ประชาชนทั้งหลาย เพื่อทราบเรื่องราวต่าง ๆ อย่างหนึ่ง กับเป็นเครื่องมือเชิญชวนให้สนับสนุนการดำเนินงานด้วยการสร้างความคิดเห็นคล้ายตามกันทั้ง 2 ฝ่าย และประการสุดท้าย ได้แก่ การดำเนินการปรับแนวความคิดระหว่างองค์การกับประชาชนให้สอดคล้องในทิศทางเดียวกัน เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง

คัทลิป และแอลเลน (Catlip and Allen. 1964 : 4) ให้ความหมายของการประชาสัมพันธ์ไว้ว่า หมายถึง การติดต่อเผยแพร่ข่าวสารนโยบายของหน่วยงานไปยังประชาชนทั้งหลาย ที่มีความสัมพันธ์กัน ขณะเดียวกันเป็นแนวทางตรวจสอบความคิดเห็น ความรู้ความต้องการของประชาชนให้หน่วยงานหรือองค์การทราบ เพื่อสร้างความสัมพันธ์อย่างแท้จริงให้เกิดประโยชน์แก่ทุกฝ่าย ให้สามารถรับหน่วยงานตามแนวความคิดของสังคมได้

จากความหมายของการประชาสัมพันธ์ที่นักประชาสัมพันธ์ และนักการศึกษาทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศได้ให้ความหมายไว้แล้ว สรุปได้ว่า การประชาสัมพันธ์ หมายถึง การสร้างเสริมความรู้ความเข้าใจอันดีระหว่างหน่วยงานหรือบุคคล และระหว่างบุคคลในหน่วยงาน เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจให้ความสนใจสนับสนุน การดำเนินงานของหน่วยงานหรือองค์การดำเนินต่อไปตามแผน และวัตถุประสงค์

ความหมายของการประชาสัมพันธ์ในโรงเรียน

การประชาสัมพันธ์โรงเรียน (School Public Relations) ได้มีผู้ให้คำนิยามไว้หลายประการ โดยมีความเห็นในสาระสำคัญต่อไปนี้ คือ

ชม ภูมิภาค (2516 : 272) มีความเห็นว่าการประชาสัมพันธ์โรงเรียนเป็นกระบวนการที่จะสร้างสรรค์ความสัมพันธ์ในการทำงานแบบเป็นมิตร ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็นการกระทำที่จะช่วยทำให้ทราบถึงเรื่องราวของโรงเรียนทราบถึงโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียน

ภิญโญ สาธร (2519 : 240) กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์โรงเรียน เป็นการดำเนินงาน เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่งกับประชาชน ซึ่งกลุ่มบุคคลนี้มีหน้าที่ต้องรับใช้หรือให้บริการ การประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนเป็นกระบวนการไมตรีสัมพันธ์สองทาง (A Two - Way Process) คือ โรงเรียนเป็นทั้งผู้ให้ และผู้รับบรรดาความคิดเห็นต่าง ๆ สัมพันธ์กับประชาชนที่เกี่ยวข้อง

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2527 : 215) กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์โรงเรียน หมายถึง การดำเนินงาน เพื่อสร้างความเข้าใจหรือความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน เพื่อให้เกิดการประสานงาน และความร่วมมือที่ดีในการบริหารโรงเรียน

เสนีย์ แดงวัง (2525 : 274) กล่าวถึง การประชาสัมพันธ์โรงเรียนว่า หมายถึง วิธีการของโรงเรียนหรือสถาบันอันมีแผนการกระทำที่ต่อเนื่องกันไป ในอันที่จะสร้างหรือทำให้เกิดความสัมพันธ์อันดีกับกลุ่มบุคคลต่าง ๆ เพื่อให้โรงเรียนหรือสถาบันกับกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจ และสนับสนุนร่วมมือซึ่งกันและกัน อันจะเป็นผลให้การดำเนินงานของโรงเรียนหรือสถาบันได้ผลดีตามความมุ่งหมาย หรือแผนงานที่วางไว้

คินเดรด (Kindred. 1957 : 16) ได้ให้ความหมายของการประชาสัมพันธ์โรงเรียนไว้ว่า เป็นกระบวนการสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อสร้างเสริมความเข้าใจ ความต้องการ และวัตถุประสงค์ของการศึกษา สนใจที่จะให้การสนับสนุน และเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนให้ดีขึ้น

จากความหมายของการประชาสัมพันธ์โรงเรียนที่มีผู้ให้ความหมายไว้ สรุปได้ว่าการประชาสัมพันธ์โรงเรียน คือ กระบวนการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อให้โรงเรียน และชุมชนได้ทราบความต้องการ ความสนใจ และให้ความสนับสนุนซึ่งกันและกัน ซึ่งจะเห็นผลให้โรงเรียน และชุมชนได้รับการสนับสนุน และดำเนินการได้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

ความมุ่งหมายของการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน

วิจิตร อวาระกุล (2522 : 252 - 258) กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์โรงเรียนมิได้มีความหมายเพียงการโฆษณาชื่อเสียง กิจกรรม หรือเผยแพร่ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับโรงเรียนให้ประชาชนทราบเท่านั้น ความมุ่งหมายของการดำเนินการประชาสัมพันธ์โรงเรียนมีความหมายกว้างขวางออกไปอีกมาก กล่าวคือ

1. เพื่อให้ให้นักเรียน ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง เข้าใจระเบียบเหตุผล และความจำเป็นที่จะต้องมีการระเบียบ ให้รู้ให้เข้าใจ เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติ
2. เป็นการรายงานให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ประชาชน ได้ทราบเกี่ยวกับการดำเนินงาน และกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน
3. เป็นการสร้างชื่อเสียง เกียรติคุณ ความเชื่อถือ ความเลื่อมใส ความนิยมมั่นใจ ในโรงเรียนให้เกิดในหมู่ประชาชนทั่วไป

4. ส่งเสริมให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา ให้ประชาชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ เป็นหน้าที่ในฐานะประชาชนคนหนึ่งในท้องถิ่นที่จะต้องให้ความร่วมมือ ความสนใจ เข้ามามีส่วนร่วมดูแล และช่วยจัดการศึกษาของโรงเรียน

5. เชิญชวน และส่งเสริมสนับสนุน ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือแก้อุปสรรคโรงเรียนในเรื่องของการศึกษาอาจเป็นการช่วยเหลือด้านกำลังกาย จิตใจ วัสดุ แรงงาน ตลอดจนเงินตรา

6. ส่งเสริมให้ครูกับนักเรียน และผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กัน ใกล้ชิดกัน เพื่อช่วยกันแก้ปัญหาการศึกษาของเด็ก ครู โรงเรียน และบ้าน

7. เพื่อให้โรงเรียนดำเนินนโยบายเปิดประตู (Open Door Policy) โดยเป็นศูนย์กลางการบริการประชาชนทางด้านการศึกษา วัฒนธรรม และบริการ

8. เพื่อให้โรงเรียนได้มีโอกาสตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นเกี่ยวกับการศึกษา และเป็นประโยชน์ต่อชุมชนนั้นอย่างแท้จริง

9. ช่วยแก้ไขข้อขัดแย้ง ความขัดแย้ง บรรดาข้อข้องใจทั้งหลายในแง่ต่าง ๆ ที่นักเรียน ผู้ปกครอง ครู ประชาชน มีต่อโรงเรียนให้สิ้นไป ให้ทุกฝ่ายมองเห็นโรงเรียนด้วยความชื่นชม มีความเชื่อถือ และนิยมยกย่อง

10. เป็นการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้เกิดขึ้นทั่วไปอย่างไม่จำกัด โดยถือว่าโรงเรียนเป็นของชุมชน เพื่อชุมชน บริหารโดยผู้อยู่ในชุมชนนั้น

11. เพื่อเปิดโอกาสให้ฝ่ายต่าง ๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เสนอแนะเพื่อปรับปรุงการศึกษาให้เป็นไปตามแนวความคิด ความต้องการของสังคม ท้องถิ่นชุมชน มิใช่เพียงแต่เป็นไปตามความต้องการของครูหรือโรงเรียนเท่านั้น

สำหรับภิญโญ สาธร (2519 : 220 - 221) กล่าวถึงความมุ่งหมายของการประชาสัมพันธ์โรงเรียนไว้ดังนี้

1. เสนอรายงานให้ประชาชนทราบเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน
2. สร้างความเชื่อถือ ความมั่นใจ และความนิยมที่มีต่อโรงเรียนให้เกิดขึ้นในหมู่ประชาชน

3. สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามาช่วยเหลือแก้อุปสรรคกิจการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาต่าง ๆ ของโรงเรียนทั้งในด้านการเงิน วัสดุ แรงงาน และกำลังใจ

4. ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้าใจในความสำคัญของการศึกษา และให้ประชาชนเกิดความรู้สึกว่า เป็นหน้าที่ของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยทุกคนที่จะต้องให้ความสนใจ และเข้ามามีส่วนร่วมดูแลการจัดการศึกษาของโรงเรียน

5. ส่งเสริมให้ครูกับผู้บริหารมีความใกล้ชิดกันยิ่งขึ้น ทั้งนี้ เพื่อให้การเรียนการสอนได้ผลดีด้วยความร่วมมือกันทั้งทางโรงเรียน และที่บ้าน

6. สร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชนหรือท้องถิ่น ที่โรงเรียนตั้งอยู่ในเกิดขึ้น โดยมีโรงเรียนเป็นทั้งศูนย์ประชาคม ศูนย์การศึกษา และศูนย์วัฒนธรรมของชุมชนนั้น ๆ

7. ประเมินความต้องการของผู้ปกครอง และประชาชนในท้องถิ่น เกี่ยวกับการศึกษา เพื่อให้โรงเรียนได้มีโอกาสสนองความต้องการอันแท้จริงของประชาชนได้จริง ๆ

8. แก้ไขบิดเบือน คลั่งคลาย บรรดาข้อขัดข้อง และสิ่งที่จะทำให้ประชาชนเข้าใจโรงเรียนผิด ๆ ช่วยให้ประชาชนมองโรงเรียนในแง่ดี มีความเข้าใจ และเห็นใจโรงเรียน มองครู และนักเรียนด้วยความชื่นชมยกย่อง

พัสดี พันนาคินทร์ (2524 : 300 - 301) กล่าวถึง ความมุ่งหมายของการประชาสัมพันธ์โรงเรียนไว้ 5 ประการ คือ

1. แลกเปลี่ยนข่าวสารต่าง ๆ ที่ผู้ปกครองต้องการทราบเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียน ซึ่งส่งบุตรหลานเข้ามาเรียน

2. หาความร่วมมือจากชุมชน ทำให้ชุมชนเข้าใจโรงเรียนดีขึ้น และตั้งนั้นย่อมจะสามารถจัดความขัดแย้งระหว่างนโยบายของโรงเรียนกับความเชื่อถือหรือความรู้สึกนึกคิดของผู้ปกครองในชุมชนนั้นได้

3. ป้องกันความเข้าใจผิด และป้องกันการถูกโจมตีหรือวิพากษ์วิจารณ์อย่างไม่เป็นธรรมจากบุคคลที่ไม่เป็นมิตรต่อโรงเรียนหรือต่อบุคคลในโรงเรียน โดยเฉพาะผู้บริหารเอง

4. เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนเห็นคุณค่าทางการศึกษา และพยายามที่จะเรียนต่อไปในเมืองทราบจุดหมายวิชาที่มีสอนในโรงเรียน ตลอดจนแนวทางที่จะประกอบอาชีพจะเรียนต่อไปเมื่อจบจากโรงเรียนนั้นแล้ว

5. ทำให้ผู้ปกครองเกิดความมั่นใจในโรงเรียนมากยิ่งขึ้น เพราะได้ทราบข่าว และความเป็นไป ตลอดจนความเคลื่อนไหวของโรงเรียนอยู่ตลอดเวลา

จากความมุ่งหมายของการประชาสัมพันธ์โรงเรียนของนักการศึกษาหลายท่านที่กล่าวมานั้น สรุปได้ว่า ความมุ่งหมายของการประชาสัมพันธ์โรงเรียน คือ การที่ทำให้ประชาชนทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน ตลอดจนบุคลากรภายในโรงเรียนได้ทราบถึงวัตถุประสงค์ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียน มุ่งการเสริมสร้างความนิยมนับถือ และศรัทธาของทุกคนให้มิต่อโรงเรียน และให้ความสนับสนุนโรงเรียนให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น เพื่อจะ ได้สามารถดำเนินการสนองความต้องการของชุมชนได้อย่างเต็มที่

หลักการจัดประชาสัมพันธ์โรงเรียน

ในการจัดประชาสัมพันธ์ในโรงเรียน ได้มีนักวิชาการหลายท่านให้หลักในการจัดไว้ส่วนใหญ่คล้ายคลึงกัน เช่น วิทย์ ศิวะศิริยานนท์ (ม.ป.ป. : 177 - 178) ได้กล่าวถึงหลักการประชาสัมพันธ์ไว้ ดังนี้

1. มีเป้าหมายในการจัดประชาสัมพันธ์
  2. รู้สภาพจิตใจของคนกลุ่มต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการประสานงาน
  3. รู้นโยบายหน่วยงานที่ตนทำอยู่
  4. รู้จักใช้เครื่องมือในงานด้านประชาสัมพันธ์
  5. ยึดความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อให้เป็นที่วางใจของคนทั่วไป
  6. อุปกรณ์ที่ใช้ควรมีคุณภาพสูง เพื่อผลในการปฏิบัติงาน
  7. ต้องกระทำต่อเนื่องกันโดยสม่ำเสมอ
  8. งานประชาสัมพันธ์ต้องกระทำโดยเปิดเผย
  9. ต้องพยายามเข้าถึงบุคคลที่มีความคิดเห็นหรือการกระทำของเราเป็นที่เชื่อถือของคนหมู่มาก ทั้งนี้ เพื่ออาศัยประชาสัมพันธ์ฝ่ายบุคคลเหล่านั้นไปสู่ชนหมู่มาก
- ภิญโญ สาธร (2519 : 221 - 222) ได้ให้หลักในการประชาสัมพันธ์โรงเรียนไว้ ดังนี้

1. ดำเนินงานด้วยความบริสุทธิ์ใจ และความตรงไปตรงมา
2. การติดต่อทุกชนิดให้เป็นไปในทางบวก คือ ไม่มุ่งการปฏิเสธข่าวเป็นหลัก และมุ่งสร้างข่าวดีเป็นประจำ
3. ดำเนินงานต่อเนื่องกันตลอดไปโดยไม่หยุดยั้ง

4. พยายามสร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้นโดยทั่วไป ไม่จำกัดวงเฉพาะกลุ่มนั้นกลุ่มนี้ เพราะถือว่าโรงเรียนเป็นกลุ่มของประชาชน ค่าเนิการโดยประชาชน เพื่อประโยชน์ของประชาชน

5. ตั้งตัวพร้อมอยู่เสมอที่จะรับฟังความคิดเห็น และรับข้อเสนอแนะของประชาชนหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือสนใจกิจการของโรงเรียนมาพิจารณาปรับปรุงตามสมควร

6. ใช้วิธีง่าย ๆ เป็นกันเองกับประชาชนเป็นหลักในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ ไม่มีการถือเอาถือเราถือยศถือศักดิ์กับผู้ใด บรรดาเรื่องราวที่เสนอต่อประชาชนก็เป็นไปง่าย ๆ ไม่มีพิธีรีตรอง

แองกอฟฟ์ (Angoff. 1975 : 115) กล่าวถึงหลักประชาสัมพันธ์โรงเรียนไว้ สอดคล้องกับนักการศึกษาของไทยที่กล่าวมาแล้ว แต่ให้มีการประเมินผลการประชาสัมพันธ์โรงเรียนด้วย

จากหลักการจัดประชาสัมพันธ์โรงเรียน ซึ่งได้มีนักวิชาการทั้งของไทย และต่างประเทศได้ให้หลักในการจัดไว้ ส่วนใหญ่คล้ายคลึงกัน สรุปได้ว่า หลักการจัดประชาสัมพันธ์นั้นจะต้องมีเป้าหมาย ฐานะนโยบายของหน่วยงานที่ตนหาอยู่ วัตถุประสงค์ของคณกลุ่มต่าง ๆ ที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย มีความซื่อสัตย์สุจริต รู้จักใช้เครื่องมือ และอุปกรณ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ ต้องกระทำต่อเนื่องกันโดยสม่ำเสมอ มีมนุษยสัมพันธ์ดี รับฟังความคิดเห็นของประชาชน และต้องมีการประเมินผลการประชาสัมพันธ์ด้วย

สื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

การประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนแต่ละแห่ง จะต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมด้วยว่าจะใช้สื่อชนิดใดจึงจะได้ผลดีที่สุด ปัจจุบันสื่อที่จะใช้ประชาสัมพันธ์โรงเรียนมีหลายชนิด ซึ่ง วิจิตร อวาระกุล (2522 : 108 - 111) ได้แบ่งประเภทของสื่อที่จะใช้ในการประชาสัมพันธ์โรงเรียนไว้ดังนี้

1. ประเภทสื่อคำพูด ลมปาก (The Spoken Word and Oral Communication) ซึ่งได้แก่

1.1 การพูดทั่ว ๆ ไป

1.2 การติดต่อสนทนา

- 1.3 การปราศรัย
  - 1.4 การกล่าวสุนทรพจน์
  - 1.5 การให้โอวาท
  - 1.6 การอบรม
  - 1.7 การพูดทางโทรศัพท์
  - 1.8 การประชุมแบบต่าง ๆ
  - 1.9 การอภิปรายแบบต่าง ๆ
  - 1.10 การประชุมชี้แจง
  - 1.11 ข่าวลือ
2. ประเภทสิ่งพิมพ์ (The Printed Words) สื่อประเภทนี้แบ่งตามลักษณะได้ดังนี้
    - 2.1 แผ่นปลิว (Leaflets)
    - 2.2 แผ่นพับ (Folders)
    - 2.3 สิ่งพิมพ์ เผยแพร่เล่มเล็ก ๆ (Pamphlets)
    - 2.4 เอกสารแนะนำประกอบ (Brochures)
    - 2.5 หนังสือเวียน (Circular Letter)
    - 2.6 จดหมายติดต่อกัน (Correspondence)
    - 2.7 หนังสือกั้นแพง (Wall Newspaper)
    - 2.8 เอกสารเผยแพร่ (Bulletiro)
    - 2.9 หนังสือต่าง ๆ (Books)
    - 2.10 หนังสือเล่มเล็ก (Booklets)
    - 2.11 แผ่นโฆษณา (Poster)
    - 2.12 หนังสือฉบับพิเศษ (Newspaper Supplement)
    - 2.13 หนังสือภาพ (Photo Books)
    - 2.14 นิตยสาร (Journals)
    - 2.15 หนังสือคู่มือ (Handbooks)
    - 2.16 แฟ้มหรือหนังสือคู่มือสำหรับแจกผู้สื่อข่าว (Press Kits)
    - 2.17 หนังสือรายงานประจำปี (Year Book, Annual Reports)

3. ประเภทภาพ และเสียง (Sight and Sound) แบ่งตามลักษณะได้ดังนี้

- 3.1 วิทยุกระจายเสียง (Radio)
- 3.2 โทรทัศน์ (Television)
- 3.3 ภาพถ่าย รูปภาพกิจกรรม (Press Illustrations)
- 3.4 สไลด์ (Slide)
- 3.5 ภาพยนตร์ (Film)
- 3.6 เครื่องขยายเสียง (Public Address System)
- 3.7 เครื่องบันทึกเสียง (Tape Recorder)
- 3.8 แผ่นเสียง (Dise)
- 3.9 อุปกรณ์โสตทัศนอื่น ๆ

การจัดประชาสัมพันธ์โรงเรียน นอกจากจะใช้สื่อหรือเครื่องมือที่ดีที่จะนำไปใช้ให้เกิดผลกับบุคคลภายนอกโรงเรียนนั้น ควรจะต้องมีการพิจารณาอย่างรอบคอบเสียก่อนว่า ภายในโรงเรียนเองนั้นคณะครู นักเรียน คนงาน มีความสัมพันธ์เข้าใจในโรงเรียนดีพอหรือยัง จึงควรจะได้มีการประชาสัมพันธ์ ภายในโรงเรียนให้ดีขึ้น ถ้าการประชาสัมพันธ์ภายในโรงเรียนดีทุกฝ่ายเข้าใจจุดมุ่งหมายของการดำเนินงานในโรงเรียนได้ตรงกันแล้วภาพพจน์ที่ออกไปสู่บุคคลภายนอกย่อมจะเป็นสิ่งที่สร้างความเชื่อถือให้กับบุคคลภายนอกได้เป็นอย่างดี ในทางตรงกันข้าม ถ้าการประชาสัมพันธ์ภายในโรงเรียนไม่ดีแล้ว การประชาสัมพันธ์ภายนอกย่อมไม่ดีไปด้วย ชมภูมิกาศ (2516 : 96) กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์ที่จะสร้างความสัมพันธ์ในชุมชนได้ดี กระทำได้ 2 ทาง คือ

1. สร้างกระแสความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน โดยมีจุดเริ่มต้นตั้งแต่ภายในสถาบัน และหลั่งไหลออกสู่กลุ่มประชาชน ท้องถิ่นให้เป็นสายความสัมพันธ์ที่ดี
2. สภาวะของสังคมนั้น ได้คลี่คลายไปสู่ระบบต้องพึ่งพาอาศัยกันมากขึ้นทุกทีดังนั้น การผูกมิตรกับเพื่อนบ้าน สร้างความนิยมด้วยการช่วยเหลือสงเคราะห์ สร้างความไว้วางใจ เชื่อใจกันโดยคำนึงถึงความสงบสุขของเพื่อนบ้าน เชิญมาเลี้ยงมาเที่ยว จัดงานแข่งขันกีฬา ชมดนตรี เหล่านี้ เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับทุกสถาบัน

ประเภทของการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

จากที่นักการศึกษา และนักประชาสัมพันธ์ได้กล่าวถึงสื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์โรงเรียน และการจัดประชาสัมพันธ์โรงเรียน สรุปได้ว่า โรงเรียนจะต้องทำการประชาสัมพันธ์อยู่ 2 ลักษณะ คือ

1. การประชาสัมพันธ์ภายในโรงเรียน
2. การประชาสัมพันธ์ภายนอกโรงเรียน

1. การประชาสัมพันธ์ภายในโรงเรียน

เสรีวิทย์ ศุภเมธี (2520 : 157 - 159) เสนอวิธีประชาสัมพันธ์ภายในโรงเรียนไว้ ดังนี้

1. จัดเจ้าหน้าที่เป็นพนักงานเดินหนังสือ เพื่อให้ทุกคนภายในโรงเรียนลงชื่อรับทราบเรื่องต่าง ๆ จากฝ่ายบริหาร
2. จัดเจ้าหน้าที่ติดต่อสอบถามรับผิดชอบการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน
3. ในระดับสายวิชา มอบหมายให้หัวหน้าสายวิชาเป็นศูนย์กลางติดต่อสื่อสารในส่วนที่เกี่ยวกับสายวิชาที่รับผิดชอบ แล้วประชาสัมพันธ์ให้ครูอาจารย์ในสายวิชาได้รับทราบ
4. จัดเครื่องขยายเสียง และต่อลำโพง ไปยังห้องต่าง ๆ เพื่อแจ้งข่าวต่าง ๆ ให้ได้รับทราบโดยทั่วกัน โดยมอบหมายให้ฝ่ายประชาสัมพันธ์รับผิดชอบ
5. ติดตั้งโทรศัพท์ภายในไปตามสำนักงานของสายวิชาต่าง ๆ หรือห้องพักครู
6. จัดทำแผ่นประกาศไว้ใกล้ ๆ กับโต๊ะลงชื่อของครูอาจารย์ เพื่อให้ครูอาจารย์ได้รับทราบเวลาลงชื่อทำงาน
7. จัดทำเป็นคำสั่งแจกสำหรับทุกคนที่มีรายชื่อในคำสั่งหรือจะส่งไปตามหัวหน้าสายวิชาให้ไปแจ้งให้ครูอาจารย์ในหมวดวิชาทราบก็ได้
8. จัดทำหนังสือพิมพ์ เป็นรายเดือนหรือรายทอมก็ได้
9. จัดทำเอกสารสิ่งพิมพ์เผยแพร่
10. จัดกิจกรรมพบปะสังสรรค์เป็นประจำ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือจัดเชิญวิทยากรมาบรรยายเรื่องที่น่าสนใจ

11. จัดให้มีการประชุมเป็นประจำ ทั้งในระดับสายวิชา และในระดับโรงเรียน เมื่อสิ้นภาคเรียนควรมีการจัดสัมมนาในระหว่างครูอาจารย์เป็นประจำอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง
12. มีการประชุมนักเรียนอยู่เสมอ เพื่อชี้แจง เสนอแนะ ฝึกอบรมให้ประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ดีงาม และแจ้งข่าวสารต่าง ๆ ให้นักเรียนทราบ
13. จัดทำป้ายประกาศไว้ตามอาคารเรียนต่าง ๆ หรือตามสถานที่ที่นักเรียนส่วนมากต้องผ่านเป็นประจำ
14. จัดกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียน โดยให้ครูได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมกับนักเรียนในฐานะที่ปรึกษา และควบคุมดูแลกิจกรรมนั้น
15. จัดให้มีตู้สำหรับแจ้งเรื่องราวต่าง ๆ และรับความคิดเห็นจากนักเรียน
16. จัดชั่วโมงโฮมรูม (Homeroom) ขึ้นทุกวันศุกร์ เพื่อเปิดโอกาสให้ครูอาจารย์กับนักเรียนได้พบ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ครูอาจารย์จะได้ทำการอบรม และแจ้งข่าวสารที่เห็นว่า เป็นเรื่องที่นักเรียนควรจะได้รับทราบ

2. การประชาสัมพันธ์ภายนอกโรงเรียน

- สำเนียง ศรีฤทธิ์ชิงชัย (สอาด พรหมน้อย. 2524 : 30 - 31 ; อ้างอิงมาจาก สำเนียง ศรีฤทธิ์ชิงชัย. 2516 : 7 - 8) ได้เสนอแนวทางสำหรับการประชาสัมพันธ์ภายนอกโรงเรียนไว้ ดังนี้
1. ส่งเสริมให้ครู และผู้ปกครอง ได้ติดต่อสัมพันธ์กัน เพื่อทราบพฤติกรรมของเด็ก และเพื่อร่วมมือกับครูในการอบรมเด็ก
  2. จัดตั้งคณะกรรมการประชาชน เพื่อให้เป็นที่ปรึกษาของโรงเรียน
  3. จัดตั้งสมาคมผู้ปกครอง และครู
  4. สำนวญประชาชาติ และความคิดเห็นของบุคคลภายนอกโรงเรียน
  5. แก้ไขความเข้าใจผิดต่าง ๆ ที่เกิดแก่โรงเรียน เพื่อให้ประชาชนมองโรงเรียนในแง่ดี
  6. นักประชาสัมพันธ์จะต้องเป็นตัวแทนของโรงเรียนในกิจกรรมต่าง ๆ ของประชาชนในท้องถิ่น และกิจกรรมนอกโรงเรียนทุกอย่าง

ชม ภูมิภาค (2516 : 288 - 299) ได้แบ่งกลุ่มบุคคลที่โรงเรียนจะต้องติดต่อกัน เพื่อความเข้าใจที่ดีต่อกันไว้ ดังนี้

1. สร้างประชาสัมพันธ์ด้วยความสัมพันธ์ที่ดีต่อนักเรียน เพราะนักเรียนจะเป็นตัวเชื่อมที่ดีระหว่างบ้านกับโรงเรียน
2. สร้างประชาสัมพันธ์ด้วยการติดต่อกับผู้ปกครอง เพื่อให้เกิดความร่วมมือที่ดีต่อกัน
3. สร้างประชาสัมพันธ์ด้วยการร่วมมือกับชุมชน

วิธีการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน

เนื่องจากการดำเนินงานประชาสัมพันธ์มีลักษณะการดำเนินงานที่เป็นขั้นตอน และกระบวนการ ซึ่งในเรื่องนี้ สก็อต เอ็ม. คัทลิป และแอลเลน เอช. เซ็นเตอร์ ถือว่าเป็นผู้มีอิทธิพลต่อความคิดของนักวิชาการ และนักประชาสัมพันธ์ทั่วไป ได้แบ่งการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ (พรทิพย์ วรกิจโกศลพร. 2531 : 7 ; Cutlip and Center. 1978 : 91 - 94)

1. การวิจัย - การรับฟัง เป็นขั้นตอนแรกของการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ ซึ่งเป็นการหาข้อมูล ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ "ปัญหาที่สถาบันกำลังเผชิญอยู่" เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นของการดำเนินงานประชาสัมพันธ์
  2. การวางแผน - การตัดสินใจ เป็นขั้นตอนที่พิจารณาว่า จะใช้กิจกรรม และกลยุทธ์ทางการประชาสัมพันธ์ใดบ้างในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์หรือการแก้ไขปัญหาที่สถาบันกำลังเผชิญอยู่
  3. การสื่อสาร เป็นขั้นตอนของการปฏิบัติตามแผนที่ได้วางไว้ โดยใช้เครื่องมือเทคนิค และกลยุทธ์ทางการสื่อสารในการเผยแพร่ข่าวสาร
  4. การประเมินผล เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ โดยมุ่งที่จะติดตามว่า "งานประชาสัมพันธ์ที่ได้ทำไปนั้นให้ผลดีมีมากน้อยเพียงไร"
- นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ (2526 : 1 - 5) ได้กำหนดวิธีการจัดโครงการประชาสัมพันธ์โรงเรียนไว้ ดังนี้

1. การทำให้ประชาชนได้รู้จัก (Identifying the Public) โดยการเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับประชาชนเหล่านั้น

2. ความเข้าใจถึงปัญหาในการสัมพันธ์กับชุมชน (Defining Problems) หมายถึง การรวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทราบปัญหา และความต้องการ

3. การตั้งวัตถุประสงค์ (Formulating the Objective) การตั้งวัตถุประสงค์ของโรงเรียนนอกจากหาสมัครแล้ว ยังต้องมุ่งหมายพัฒนาคุณภาพการศึกษา

4. การเลือกวิธีดำเนินงาน (Selecting Means) ต้องคำนึงถึงบุคลากร และแหล่งวัสดุด้วย

5. การร่างแผน (Drafting the Plan) มีรายละเอียดที่จะต้องทราบได้ง่าย และควรแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้ทราบ เพื่อคำติชมก่อนเสนอแผนงานต่อกรรมการบริหารการศึกษาของโรงเรียน

อัปษรศรี พลอดเปลี่ยว (2533 : 110 - 122) ได้เสนอแนวทางการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน เป็นลักษณะกิจกรรม และการใช้สื่อต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. วิธีการประชาสัมพันธ์โดยใช้สื่อบุคคลหรือการพูด เช่น การประชุม งานโฆษณา ระบบขยายเสียง และการบอกต่อ
2. วิธีการประชาสัมพันธ์โดยใช้สิ่งพิมพ์ เช่น วารสารของโรงเรียน หนังสือคู่มือจดหมาย ข่าว ป้ายประกาศ โปสเตอร์ ป้ายโฆษณา ชั้นวางข่าวสาร ใบปลิว และรูปลอก
3. วิธีการประชาสัมพันธ์โดยใช้สื่อภาพ และอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ ภาพนิ่ง สไลด์ ภาพยนตร์ วิดีโอเทป โทรทัศน์วงจรปิด การจัดนิทรรศการ และการจัดกระจกโชว์
4. วิธีการประชาสัมพันธ์โดยใช้สื่อกิจกรรมพิเศษ ได้แก่ กิจกรรมบนเวที กิจกรรมด้านกีฬา หรือการเปิดให้เข้าชมกิจการของโรงเรียนในโอกาสพิเศษ
5. วิธีการเผยแพร่ข่าวสารในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ ได้แก่ การเผยแพร่ข่าวสารต่อบุคคล และการเผยแพร่ข่าวสารต่อสื่อมวลชน
6. การควบคุม และติดตามการปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ ทั้งในระดับหน่วยงาน และระดับบุคคล

จากวิธีการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่ามีวิธีการ ดังนี้

1. กำหนดนโยบาย และวัตถุประสงค์การดำเนินงาน
2. การรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานประชาสัมพันธ์

3. การกำหนดแผนงานโครงการ และกิจกรรม
4. ดำเนินงานตามแผนโดยเน้นกระบวนการติดต่อสื่อสารแบบสองทาง
5. ประเมินผลการดำเนินงาน

ลักษณะของงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน

ในฐานะที่โรงเรียนเป็นหน่วยหนึ่งของสังคม ซึ่งตั้งอยู่ได้ด้วยความเชื่อถือ และความร่วมมือของประชาชน การประชาสัมพันธ์จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนจึงควรคำนึงถึงที่ต้องรับผิดชอบเกี่ยวกับงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน ดังนี้ (อัปษรศรี พลอดเปลี่ยว. 2533 : 143)

1. การวางแผน
2. การจัดบุคลากรทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์
3. การฝึกอบรม
4. การจัดสรรงบประมาณ
5. การประเมินโครงการ
6. การพัฒนาโครงการ

ลักษณะของงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนต้องประกอบด้วยสิ่งเหล่านี้ คือ

1. เจ้าหน้าที่ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในโครงการงานประชาสัมพันธ์ควบคุมดูแล และอำนวยความสะดวก เพื่อให้งานประชาสัมพันธ์โรงเรียนบรรลุผลดี
2. เจ้าหน้าที่ฝ่ายเอกสาร และสิ่งพิมพ์
3. เจ้าหน้าที่ติดต่อสอบถาม
4. เจ้าหน้าที่รวบรวมเอกสาร และสำรวจ
5. เจ้าหน้าที่ฝ่ายกิจกรรม มีหน้าที่ในการจัดกิจกรรมเพื่อเผยแพร่ชื่อเสียงของโรงเรียน (เสริมวิทย์ ศุภเมธี. 2520 : 156)

เนื่องจากงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน เป็นงานที่มีขอบข่ายกว้างขวางเกี่ยวข้องกับฝ่ายต่าง ๆ อยู่อย่างใกล้ชิดมาก ดังนั้น งานใดที่ยังไม่มีฝ่ายใครรับผิดชอบดำเนินการโดยตรง บุคลากรฝ่ายประชาสัมพันธ์โรงเรียนควรถือเป็นหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติ ซึ่ง อัปษรศรี พลอดเปลี่ยว (2533 : 153 - 156) ได้เสนอแนะงานต่าง ๆ ไว้ดังต่อไปนี้ คือ

1. การดำเนินการทุกวิถีทาง เพื่อ "ก่อ" ให้เกิดความสัมพันธ์อันดีซึ่งกันและกัน ทั้งภายใน และภายนอกโรงเรียน
2. การดำเนินงานทุกอย่าง เพื่อ "กัน" มิให้เกิดความเข้าใจผิดหรือเกิดการแตกแยกขาดห่างระหว่างโรงเรียนกับประชาชน
3. การดำเนินงาน เพื่อ "แก้" สิ่งที่เกิดผลต่าง ๆ ของโรงเรียนที่ได้มีเกิดขึ้นนั้น ให้กลับคืนสู่สภาพที่ถูกต้องด้วยดีที่สุด
4. การแนะนำต่อฝ่ายบริหารโรงเรียน ให้ได้ทราบลักษณะสภาพความคิดเห็นของประชาชนหรือกลุ่มเป้าหมายที่ได้มีต่อโรงเรียนหรือต่อผู้บริหารโดยตรง
5. งานแผนการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน เพื่อให้ได้รับผลสำเร็จในการดำเนินงานอย่างดีที่สุด
6. ประสานงาน และส่งเสริมกิจกรรม ที่จะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจอันดีของฝ่ายต่าง ๆ ในโรงเรียน
7. จัดการฝึกอบรม ประชุมชี้แจง ให้บุคลากรภายในโรงเรียนทุกคนได้ทราบความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ของโรงเรียน และขอให้ทุกคนทราตัวเป็นผู้แทนที่ดีของโรงเรียนด้วย
8. ดำเนินงานหน่วยติดต่อสอบถาม รวมทั้งอบรมให้ครูหรือเจ้าหน้าที่หน่วยงานนี้มีความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่ติดต่อสอบถาม รวมทั้งหน้าที่การใช้โทรศัพท์อย่างถูกต้องด้วย
9. จัดทำระเบียบคำชี้แจงหรือกำหนดข้อปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ เพื่อผลดีทางการประชาสัมพันธ์โรงเรียนด้วย
10. ทำการศึกษา ค้นคว้า วิจัย สืบราชประชาติ และรับข้อมูลปัญหาทางการประชาสัมพันธ์เพื่อหาทางดำเนินการให้ดีที่สุดได้
11. เสนอแนะแนวความคิด และวิธีการปฏิบัติใหม่ ๆ ตลอดจนมาตรการบางอย่าง ทางด้านการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้เป็นประโยชน์ของโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม
12. ช่วยให้คำปรึกษาหารือหรือเสนอแนะวิธีการ และนโยบายอันเป็นประโยชน์ให้แก่ฝ่ายต่าง ๆ ในโรงเรียนของเราเองด้วย
13. ช่วยประสานรอยร้าวหรือจัดความไม่เข้าใจ ความแตกแยก ความหวาดระแวง ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาโรงเรียนให้หมดสิ้นหรือลดน้อยลง ไปโดยเร็วที่สุด

14. ฝ่ายประชาสัมพันธ์โรงเรียน จะต้องคอยปกป้องโรงเรียนของคนให้พ้นจากการโจมตีหรือให้ร้ายป้ายสีอย่างไม่ถูกต้องเหล่านั้นด้วย

15. ตรวจหรือเขียนสุนทรพจน์ เขียนข่าว และบทความ ท้าการแฉลงข่าว แก้วข่าว ทุกสิ่งที่จะเผยแพร่ต่อสื่อมวลชน จะต้องได้รับการผลิตรายการด้วยความปราณีตให้บังเกิดผลดีที่สุดในที่สุด

16. ตรวจ และตัดข่าว ท้าสรูปข่าวที่สื่อมวลชนต่าง ๆ ได้เสนอเกี่ยวข้องกับการศึกษา และโรงเรียนของเรา รวบรวมไว้ให้ผู้บริหารโรงเรียนได้ทราบโดยรวดเร็ว เพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ แล้วรวบรวมเก็บไว้เป็นเอกสารเพื่อใช้งานในโอกาสต่อไปได้ด้วย

17. ท้าการผลิต ข่าวสาร บทความ ตลอดจนเอกสารทางการประชาสัมพันธ์ออกเผยแพร่ทางสื่อมวลชนต่าง ๆ

18. ช่วยเป็นวิทยากร สนับสนุนการจัดประชุมสัมมนา อภิปรายหรือฝึกอบรมของโรงเรียนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรืออยู่ในกลุ่มโรงเรียนเดียวกัน

19. ท้าการสำรวจกระแสประชามติในรูปแบบต่าง ๆ หรือโดยการจัดทำกล่องรับความคิดเห็นจากบุคลากรภายในโรงเรียนหรือประชาชนกลุ่มเป้าหมาย แล้วนำข้อเสนอแนะเหล่านั้นประมวลนำเสนอให้ผู้บริหารโรงเรียนได้ทราบเป็นระยะ ๆ เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขหรือดำเนินการในสิ่งที่สมควรได้อย่างถูกต้องด้วย

20. พยายามแสวงหาช่องทางใหม่ ๆ ในการที่จะใช้สื่อมวลชนต่าง ๆ ให้เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนของตนเองให้มากที่สุด

21. ควรขยายผลการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนให้เผยแพร่กว้างขวาง สร้างภาพพจน์ความเลื่อมใสศรัทธา และทัศนคติที่ดี ให้บังเกิดประโยชน์แก่โรงเรียนของเราได้ทวียิ่งขึ้น ๆ ขึ้นด้วย

22. เป็นผู้ที่ทำหน้าที่รวบรวมข้อมูลความคิดเห็น และให้คำพยากรณ์หรือความคาดหมาย สิ่งที่จะบังเกิดขึ้นภายในโรงเรียนของเรา ให้ผู้บริหารโรงเรียนได้ทราบล่วงหน้า และหาทางป้องกันแก้ไขแต่เนิ่น ๆ

23. ถึงแม้จะเป็นหน้าที่ประจำของหน่วยงานอื่นอยู่แล้ว แต่ถ้าจะมีผลเสียมากกระทบถึงชื่อเสียงของส่วนรวมได้ ครูประชาสัมพันธ์ที่ดีไม่ควรจะวางเฉย ควรจะต้องเข้าช่วยสนับสนุนหรือแก้ไขโดยด่วน

กระบวนการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

การบริหารหน่วยงานใดก็ตาม จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบในการบริหาร หรือการจัดการ ซึ่งผู้บริหารจะละเอียดเสียมิได้ หากหวังให้ผลการปฏิบัติงานนั้นมีประสิทธิภาพ และได้รับความสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในการศึกษาของงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน จำเป็นต้องมีองค์ประกอบหรือกระบวนการบริหารงาน เพื่อให้การดำเนินงานประชาสัมพันธ์บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล (ธนวดี บุณฺธิโอ. 2530 : 310) แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานประชาสัมพันธ์โดยทั่วไปจะเริ่มจากการวางแผน การจัดองค์การ การจัดบุคคลเข้าทำงาน การอำนวยการ การจัดทางงบประมาณ และการประเมินผลการปฏิบัติงาน (สุพิน บัญชาภัก. 2529 : 95)

จากลักษณะของงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนที่กล่าวมาแล้วนั้น หากจะสรุปและประมวลลักษณะงานประชาสัมพันธ์ให้สอดคล้อง เหมาะสมและครอบคลุมลักษณะการดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียน ตามองค์ประกอบของการดำเนินงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน สามารถสรุปเป็นกระบวนการประชาสัมพันธ์โรงเรียนได้ 5 งาน คือ

1. การวางแผน
2. การบริหารบุคลากร
3. การบริหารงบประมาณ
4. การปฏิบัติงาน
5. การประเมินผล

1. การวางแผน เป็นหลักสำคัญพื้นฐานของกระบวนการบริหาร แผนที่ดีจะต้องช่วยให้การบริหารสำเร็จลุล่วงไปด้วยความราบรื่น เกิดประสิทธิภาพแก่งาน แผนงานเป็นประจักษ์ เข้มทิศช่วยชี้ช่องทางให้การดำเนินงาน ถ้าปราศจากการวางแผนและการติดตามผลที่ดีแล้ว โอกาสที่จะทำงานให้ได้ผลก็มีน้อย (ประสานจิตต์ ลีหมโกคา. 2529 : 92) การวางแผนงานประชาสัมพันธ์เป็นเสมือนหัวใจของการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ ช่วยให้เกิดการประสานงาน ขจัดอุปสรรคและปัญหาเข้ากันได้เป็นอย่างดี ถ้าขาดการวางแผนก็ยากที่งานนั้นจะดำเนินไปได้ตามวัตถุประสงค์หรือวัตถุประสงค์ที่มีอยู่ย่อมขาดประสิทธิภาพและทิศทางที่ถูกต้อง (เสนีย์ แดงวัง. 2525 : 73) ดังนั้น การวางแผนจึงเป็นการกำหนดวิธีการปฏิบัติอย่าง

ถูกต้องและมีเหตุผล เพื่อที่จะใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานตามแผน เพื่อให้งานของทุกฝ่ายประสานสอดคล้องกัน ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการอย่างสมบูรณ์ เรียบร้อยและมีประสิทธิภาพตามหลักการวางแผนประชาสัมพันธ์ (เจริญศักดิ์ อึ้งเจริญวัฒนา. 2527 : 98 - 103) ระบุไว้ดังนี้

1. การกำหนดวัตถุประสงค์ จะต้องกำหนดหรือระบุไว้อย่างชัดเจนว่า เพื่ออะไรบ้าง ต้องการสร้างความเข้าใจในสิ่งใด หรือต้องการแก้ปัญหาใด เป็นต้น
2. การกำหนดกลุ่มประชาชนเป้าหมาย จะต้องระบุให้แน่ชัดว่า กลุ่มประชาชนเป้าหมายคือใคร มีพื้นฐานการศึกษาหรือภูมิหลังอย่างไร รวมทั้งรายละเอียดต่าง ๆ เช่น ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนด้านจิตวิทยาว่า ใครสามารถจะเป็นผู้นำความคิดเห็น หรือมีอิทธิพลต่อการแพร่กระจายข่าวสารไปสู่ประชาชนอีกต่อหนึ่ง
3. การกำหนดแนวหัวเรื่อง จะต้องกำหนดให้แน่นอนว่า แนวหัวเรื่องนั้นจะเป็นไปทางใด ตลอดจนการกำหนดสัญลักษณ์หรือข้อความสั้น ๆ เป็นคำขวัญต่าง ๆ ที่จดจำได้ง่ายหรือดึงดูดความสนใจและเตือนใจได้ดี
4. การกำหนดช่วงระยะเวลาจะต้องมีการกำหนดช่วงระยะเวลาหรือจังหวะเวลาที่เหมาะสมที่สุด ในการปฏิบัติงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น จะเริ่มทำการเผยแพร่ล่วงหน้า เป็นการเรียกความสนใจ ถึงวันรุ่งขึ้นเพื่อปฏิบัติงานเต็มที่เมื่อไร วันเวลาใดบ้าง รวมทั้งจะใช้เทคนิคอื่น ๆ อะไรบ้างเข้าร่วมด้วย เป็นต้น
5. การกำหนดสื่อและเทคนิคต่าง ๆ จะต้องกำหนดลงไปว่าจะใช้สื่อหรือเครื่องมือใดบ้าง รวมทั้งจะใช้เทคนิคอื่น ๆ อะไรบ้างเข้าร่วมด้วย เป็นต้น
6. การกำหนดงบประมาณ จะต้องกำหนดงบประมาณที่จะใช้ในการดำเนินการให้ชัดเจน การกำหนดงบประมาณนี้ ยังหมายความรวมถึงกำลังบุคลากรต่าง ๆ ที่จะใช้ในการดำเนินการด้วย

2. การบริหารงานบุคลากร หมายถึง การจัดบุคคลเข้าทำงานนั่นเอง ในการจัดองค์การหน่วยงานประชาสัมพันธ์นั้นจำเป็นต้องพิจารณาจัดหาคบุคคลที่มีความรู้ความสามารถทางด้านประชาสัมพันธ์ หรือในศาสตร์เข้ามาปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับลักษณะงานที่กำหนด กระบวนการนี้อาจจัดแบ่งเป็นขั้นตอน เช่น การวางแผนกำลังคน การแสวงหาบุคคล

เข้าทำงาน การคัดเลือกบุคคล (อรุณ งามดี, 2527 : 87) คุณสมบัติของบุคลากรด้าน การประชาสัมพันธ์ที่นับว่าสำคัญ ๆ ชาคริต จุลกะเสวี (2530 : 234) ระบุไว้ได้แก่

1. มีความรู้ความเข้าใจ ความสามารถในเรื่องกลไกการประชาสัมพันธ์ เป็นอย่างดี
2. มีความรับผิดชอบต่องานประชาสัมพันธ์ ไม่หลีกเลี่ยงเมื่อเกิดวิกฤติการณ์ อันมีความสำคัญเกี่ยวข้องกับความมุ่งหมาย นโยบาย ตลอดจนเสถียรภาพของหน่วยงาน
3. สามารถวางแผน ให้คำแนะนำในการดำเนินนโยบายประชาสัมพันธ์ ให้สอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงาน
4. มีความคิดริเริ่ม ตัดสินใจฉับพลันและถูกต้อง เป็นส่วนมาก
5. มีความรู้ความเข้าใจลักษณะงาน สภาพแวดล้อม ตลอดจนบุคคลทุกระดับ ของหน่วยงานและสังคม
6. มีความสามารถ เข้าใจในการใช้เทคนิคในการประชาสัมพันธ์ โดยเฉพาะ การเขียนข่าว บทความ สุนทรพจน์ แถลงการณ์ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น
7. มีมนุษยสัมพันธ์ดี เข้ากับผู้อื่นได้ทั้งภายในและภายนอกหน่วยงานได้เสมอ

3. การบริหารงบประมาณ งบประมาณเป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินงานของ โรงเรียน เพราะเงินเป็นสิ่งเสริมให้งานมีคุณภาพ แต่การดำเนินงานประชาสัมพันธ์ที่มี ประสิทธิภาพนั้น ต้องทำให้กิจกรรมต่าง ๆ บรรลุเป้าหมายโดยเสียเงินน้อยที่สุด แต่ได้คุณภาพ งานที่ดีที่สุด

การจัดทำงบประมาณเพื่อการประชาสัมพันธ์เป็นเรื่องใหญ่ และสำคัญ เพราะ งบประมาณเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดกระบวนการประชาสัมพันธ์ได้ การจัดทำงบประมาณใช้จ่าย มีหลายวิธีที่สำคัญคือ ใช้งบประมาณของหน่วยงานประชาสัมพันธ์ที่จัดเตรียมไว้ล่วงหน้า กรณีนี้ หมายถึงหน่วยงานประชาสัมพันธ์มีแผนและโครงการที่กำหนดไว้แน่นอนแล้วในแต่ละปี ขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น ในรูปของทุนหรือการอุปถัมภ์โครงการ การจัดทำงบประมานนั้นควบคุม ไปด้วยการวางแผน เพื่อให้สอดคล้องกับหมวดรายจ่าย เช่น หมวดค่าใช้จ่าย หมวดค่าตอบแทน หมวดวัสดุอุปกรณ์ หมวดเงินเดือน หมวดค่าจ้าง เป็นต้น การจัดทำงบประมาณจะต้องทำทั้งใน รูปของการวางแผนการเงิน การจัดทำบัญชีจ่าย ตลอดจนการควบคุมการใช้เงิน ดังนั้นวิธี

ที่ดีที่สุด ควรจะได้มีการนำโครงการไปปรึกษาหารือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นการภายในก่อน แล้วจึงนำเสนอเป็นทางการอีกครั้ง (เริงลักษณ์ โรจนพันธ์. 2529 : 43 - 44)

มีโรงเรียนเป็นจำนวนไม่น้อยที่พบว่า อุปสรรคสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้การดำเนินงานประชาสัมพันธ์ไม่สามารถเป็นไปตามแผนและไม่บรรลุเป้าหมายได้นั้น เกิดจากปัจจัยด้านงบประมาณไม่เพียงพอ ทั้งนี้เพราะผู้บริหารโรงเรียนมักไม่เห็นความสำคัญ เมื่อเปรียบเทียบกับงบประมาณด้านอื่น เช่น การขยายโรงเรียนซื้อวัสดุอุปกรณ์การสอน เพราะผลจากการประชาสัมพันธ์ไม่ปรากฏเป็นตัวเลข หรือจำนวนร้อยละอย่างเห็นได้ชัด (อัษรศรี พลอดเปลี่ยว. 2533 : 61 - 63)

แหล่งงบประมาณเพื่อการปฏิบัติงานด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน อาจได้มาจาก

1. การจัดสรรงบประมาณประจำปี
2. งบประมาณที่ได้จากบริจาค
3. งบประมาณที่ได้จากการจัดงานพิเศษ

1. การจัดสรรงบประมาณประจำปี ในโรงเรียนย่อมมีกิจกรรมเกี่ยวกับงานประจำอยู่หลายโครงการ จึงไม่เป็นการง่ายต่อการที่จะจัดสรรงบประมาณเพื่อการประชาสัมพันธ์ และเงินที่จะใช้มากหรือน้อยขึ้นอยู่กับปริมาณงานและความตั้งใจในการทำงานของเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์โรงเรียนด้วย ปกติโรงเรียนจะจัดทำแผนการประชาสัมพันธ์ไว้ล่วงหน้า 1 ปี มีการกำหนดจำนวนงบประมาณที่จะใช้สำหรับกิจกรรมต่าง ๆ ตามแผนการประชาสัมพันธ์

วิธีจัดทางงบประมาณประจำปี

- ก. คิดเป็นเปอร์เซ็นต์จากงบประมาณทั้งหมดของโรงเรียน เช่น 5 เปอร์เซ็นต์
- ข. ตั้งโครงการงานประชาสัมพันธ์แต่ละปีว่าจะใช้อะไรบ้าง แล้วคิดราคาโดยประมาณ อาจถูกตัดทอนไปบ้าง เมื่อประชุมจัดสรรงบประมาณประจำปีของโรงเรียน
- ค. โรงเรียนบางแห่งมีหน่วยประชาสัมพันธ์โรงเรียน และมีงบประมาณไว้ให้อยู่แล้ว จึงเป็นหน้าที่ของหัวหน้าแผนกประชาสัมพันธ์โรงเรียนที่จะจัดสรรการใช้เงินตามความจำเป็นและเห็นชอบของคณะกรรมการการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

ง. วิเคราะห์โครงการประชาสัมพันธ์โรงเรียนอย่างละเอียดทั้งปี และงบประมาณเงินออกมาให้รู้ว่า โรงเรียนจะต้องหาเงินให้เป็นจำนวนเท่าใด จึงจะพอใช้ในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์

2. งบประมาณที่ได้จากการบริจาค หรือช่วยเหลือสนับสนุนโครงการ เช่น บางกรณีที่เป็นการวางแผนงานประชาสัมพันธ์เพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้าบางเรื่อง และเป็นเรื่องที่ประชาชนศรัทธา สนับสนุนโครงการนั้น ต้องการผลักดันให้กิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการนั้นสำเร็จลุล่วงไปโดยเร็ว ในกรณีนี้อาจขอบริจาคเงินช่วยเหลือเพื่อเป็นทุนสนับสนุนการทำงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและเห็นผลปรากฏตามแผนที่วางไว้

3. งบประมาณที่ได้จากการจัดงานพิเศษเพื่อหาเงินมาดำเนินงานประชาสัมพันธ์ เช่น จัดแสดงดนตรี จัดได้ว่าที่ จัดหลักสูตรฝึกอบรมทางวิชาการแก่บุคคลภายนอก เป็นต้น การจัดงานพิเศษดังกล่าวจำเป็นต้องพิจารณาให้รอบคอบ ควรเลือกจัดงานที่ไม่ยุ่งยาก ไม่ต้องมีบุคลากรในการจัดงานมาก และจะต้องเป็นงานหรือกิจกรรมที่ไม่เสี่ยงต่อการลงทุน ทั้งนี้เพื่อว่าแม้จะ ไม่มีคนมาซื้อบัตรเข้าร่วมในกิจกรรมนี้มากนัก ก็ยังไม่ต้องเสียต้นทุนไป คือไม่ขาดทุนนั่นเอง

4. การปฏิบัติงาน เป็นขั้นตอนในการดำเนินการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

ผู้บริหารสามารถที่จะทำการประชาสัมพันธ์โรงเรียนได้ โดยอาศัยสื่อและกลวิธีในการประชาสัมพันธ์โรงเรียนได้หลายรูปแบบ เรียงลำดับตามความจำเป็นพอสรุปได้ดังนี้ (อัปษรศรี พลอดเปลี่ยว, 2533 : 82 - 83)

1. จัดตั้งแผนกประชาสัมพันธ์โรงเรียน เพื่อดำเนินการประชาสัมพันธ์กิจการของโรงเรียน
2. จัดตั้งสมาคมผู้ปกครองและครู สมาคมศิษย์เก่า สมาคมเกี่ยวกับการศึกษา สมาคมเกี่ยวกับครู และสมาคมเกี่ยวกับกิจกรรมหย่อนใจต่าง ๆ สำหรับประชาชน
3. ดำเนินการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน หรือกิจกรรมระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เช่น การแสดงของนักเรียน การแข่งขันกีฬาภายใน วันสำคัญทางศาสนา หรือประเพณีต่าง ๆ
4. จัดทำสิ่งพิมพ์และเอกสารต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่กิจการของโรงเรียนหรือจัดทำแบบสำรวจความเห็นของประชาชน

5. ติดต่อสื่อมวลชนต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์เพื่อการเผยแพร่
กิจการของโรงเรียน

6. ใช้อุปกรณ์โสตทัศนศึกษาต่าง ๆ เช่น เครื่องฉายสไลด์ในการสอน บ้าง
เกี่ยวกับกิจการของโรงเรียน หรือเพื่ออำนวยความสะดวกแก่สมาคมหรือชมรมต่าง ๆ

7. ใช้ป้ายนิเทศ แผ่นโปสเตอร์หรือแผ่นภาพต่าง ๆ

8. ผลการดำเนินงานกิจการต่าง ๆ ของโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัด
การเรียนการสอนให้ได้ผลดี ย่อมเป็นสื่อหรือเครื่องมือให้ชุมชนเข้าใจและศรัทธาต่อโรงเรียน
มากขึ้น

เทคนิคบางประการเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์โรงเรียนที่ผู้บริหารควรดำเนินการ

1. ให้ความรู้หรืออบรมแก่ครูและบุคลากรอื่น ๆ เช่น กรรมการศึกษา
ผู้ปกครอง ให้เข้าใจถึงผลดีของการประชาสัมพันธ์โรงเรียน รวมทั้งชี้แจงให้ทราบถึงบทบาทของ
แต่ละคน ซึ่งจะช่วยให้บุคลากร เข้าใจและส่งเสริมการประชาสัมพันธ์โรงเรียนได้ถูกต้องยิ่งขึ้น

2. ฉวยโอกาสทุกครั้งที่มีโอกาสที่จะทำการประชาสัมพันธ์ให้ฝ่ายต่าง ๆ ทราบ
เช่น การพบปะพูดคุยกันในโอกาสต่าง ๆ หรือในที่ชุมชน โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของเวลา
และสถานการณ์

3. ถ้าหากมีความเข้าใจผิดเกี่ยวกับโรงเรียนเกิดขึ้น ผู้บริหารควรรีบแก้ข่าว
หรือประชาสัมพันธ์ให้ เข้าใจถูกต้องก่อนที่จะเกิดความเสียหายต่อส่วนรวม

4. เพื่อเป็นการประหยัดเวลา และทรัพยากรในการประชาสัมพันธ์ ผู้บริหาร
ควรอาศัยบุคลากรที่สำคัญในชุมชนที่ช่วยการประชาสัมพันธ์ได้ เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการศึกษา
หรือบุคคลสำคัญอื่น ๆ ในชุมชน

5. การประชาสัมพันธ์หรือการให้ข่าวสารใด ๆ ต้องคำนึงถึงความถูกต้องเป็น
สำคัญ ไม่ควรให้ข่าวสารที่ตนเองยังไม่เข้าใจหรือทราบข้อเท็จจริงดีพอ

6. ควรระมัดระวังให้เรื่องผลกระทบที่จะตามมาหลังจากการประชาสัมพันธ์ใน
เรื่องนั้น ๆ เช่น การเปิดเผยบางเรื่องอาจเกิดผลเสียมากกว่าผลดี หรือเป็นผลเสียต่อส่วนรวม
หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง

5. การประเมินผล คือการแจ้งความคืบหน้าของการดำเนินงานว่าได้ปฏิบัติไปถึงไหน ผลการปฏิบัติเป็นอย่างไร มีปัญหาและอุปสรรคอะไรเกิดขึ้นบ้าง เพื่อที่ผู้บริหารจะได้หาทางปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้งานดำเนินไปตามแผนงานที่ได้วางไว้ นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารในการประเมินผลการปฏิบัติงานว่าเกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลเพียงใด (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2518 : 98) การประเมินผลการปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ของทุกหน่วยงานจะมีขั้นตอนพื้นฐานเหมือนกันทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ การประเมินผลอย่างมีระบบ (วิรัช อภิรัตน์กุล. 2529 : 256 - 257) ระบุขั้นตอนไว้ดังนี้ คือ

1. เลือกรหาเหตุผลในการประเมินผลว่า อะไรคือปรัชญาในการประเมินผล หรือการประเมินผลนี้สำคัญแบบจำลองอย่างไร การประเมินผลนี้กระทำโดยบุคคลภายในหรือภายนอก เป็นต้น
2. กำหนดวัตถุประสงค์ในการประเมินผลอย่างแน่ชัดในแต่ละโครงการ
3. ทามาตรการในการวัดผล เช่น วัดหรือประเมินผลถึงทรัพยากรต่าง ๆ กลุ่มประชากร เป้าหมาย การดำเนินงานและที่ ได้รับ
4. รวบรวมข้อมูลเพื่อการประเมินผล ซึ่งอาจได้จากการสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์ การใช้แบบสอบถาม รายงานประจำเดือนและวิธีอื่น ๆ อีกตามความเหมาะสม
5. การวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมมาได้ จะต้องมีเวลาเพียงพอแก่การสรุป วิเคราะห์และตีความหมาย
6. รายงานผลหรือข้อสรุปที่ได้มาพร้อมข้อเสนอแนะ แล้วดำเนินการเผยแพร่ให้ทราบทั่วกัน
7. นำผลที่ได้ไปประยุกต์ใช้หรือใช้ในการตัดสินใจ เพื่อการวางแผนและการดำเนินงานครั้งต่อไป

ทุกขั้นตอนของการดำเนินงานเกี่ยวกับการประเมินผล ควรจะมีลักษณะเป็นกลาง ปราศจากความลำเอียงและอคติ ต้องมีความเที่ยงตรง ประเมินผลในสิ่งที่ควรประเมิน มีเครื่องมือที่ได้มาตรฐาน และใช้โดยถูกวิธี นอกจากนี้ยังต้องมีความเชื่อถือได้ พยายามให้มีความคลาดเคลื่อนน้อยที่สุด (สมชาย มิตรประเสริฐสุข. 2527 : 30 - 31)

ปัญหาและอุปสรรคของการประชาสัมพันธ์

เนื่องจากการประชาสัมพันธ์เป็นงานที่ละเอียดอ่อน และเกี่ยวข้องกับประชาชนจำนวนมาก การดำเนินงานจึงต้องมีปัญหาและอุปสรรคเกิดขึ้นอยู่เสมอ ซึ่ง อรุณ งามดี (2527 : 20) ได้กล่าวว่า การประชาสัมพันธ์ที่ทําไปในอดีต มุ่งเน้นแต่การเผยแพร่ชื่อเสียงภาพจน์ของหน่วยงาน เช่น ไม่ได้ทํากันครบวงจร ซึ่งอาจจะมีข้อจำกัดในเรื่องคนและงบประมาณ เพราะฉะนั้นการประชาสัมพันธ์จึงทํากันตามมีตามเกิด งานประชาสัมพันธ์ต้องคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

1. องค์กรทางด้าน การประชาสัมพันธ์ ควร มีมาตรฐานและมีความพร้อมที่จะทำงานประชาสัมพันธ์ในทุกระดับ
2. สื่อ ควรใช้สื่อต่าง ๆ ไม่เฉพาะแต่เพียงวิทยุโทรทัศน์ วีดิทัศน์ ภาพยนตร์
3. การจัดเก็บข้อมูล ทุกวันนี้นี้หน่วยราชการยังใช้ระบบห้องสมุด ควรพัฒนาใช้ระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งสามารถให้บริการข่าวสารได้ในเวลาที่รวดเร็ว
4. บุคลากรด้านการประชาสัมพันธ์ ควรได้รับการฝึกอบรมให้มีความรู้ความสามารถในการทำงาน

หากจะประมวลปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ โดยสรุปเป็นด้านต่าง ๆ นั้น เกษม จันทรน้อย (2523 : 73) ชลัช จงสืบพันธ์ (2519 : 22 - 23) พิชัย หิรัญเจริญ (2520 : 26 - 28) ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคนอื่น ๆ (2518 : 109 - 111) ได้กล่าวไว้สอดคล้องกันดังนี้คือ

1. ปัญหาด้านบุคลากร ขาดบุคลากรที่มีความชำนาญและประสบการณ์ด้านการประชาสัมพันธ์ หรือไม่เคยได้รับการศึกษาอบรมทางด้าน การประชาสัมพันธ์มาก่อน ทำให้ไม่มีการวางแผนที่ชัดเจน ตลอดจนขาดหลักการและนวัตกรรมที่จะดำเนินการประชาสัมพันธ์อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ปัญหาด้านงบประมาณ โดยทั่วไปมักจะขาดการสนับสนุนจากผู้บริหาร แม้ผู้บริหารจะยอมรับว่าการประชาสัมพันธ์มีความสำคัญต่อการดำเนินงานของหน่วยงานก็ตาม ทำให้มีผลกระทบไปถึงด้านอัตรากำลัง วัสดุอุปกรณ์และค่าใช้จ่ายที่จำเป็นอื่น ๆ ในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์

3. ปัญหาด้านการสื่อสาร การติดต่อเผยแพร่ข่าวสารทางสื่อมวลชนต่าง ๆ ซึ่งขาดวิธีการที่มีประสิทธิภาพ การจัดพิมพ์เอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ล่าช้าไม่ทันกำหนดเวลา บางแห่งยังมีการติดต่อสัมพันธ์กับสื่อมวลชนทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุและโทรทัศน์น้อยมาก หรือมีเครื่องมืออุปกรณ์อยู่เป็นจำนวนมาก แต่ไม่ได้ใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ เนื่องจากขาดผู้ชำนาญการใช้เครื่องมือและสื่อแต่ละชนิด

4. ปัญหาความไม่เข้าใจในงานประชาสัมพันธ์ ของผู้บริหารและบุคลากรในหน่วยงาน

5. ปัญหาขาดการค้นคว้า วิจัยและประเมินผลงานทำให้ไม่ทราบข้อบกพร่องของงานประชาสัมพันธ์ที่ทำได้แล้ว

ปัญหาอุปสรรคของการประชาสัมพันธ์โรงเรียน

ปัญหาอุปสรรคของการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ได้มีนักวิชาการหลายท่านรวบรวมไว้ แต่ที่ค่อนข้างครอบคลุมลักษณะปัญหาทุกด้านได้แก่

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2522 : 57) ได้กล่าวถึงปัญหาทั่ว ๆ ไปของการจัดประชาสัมพันธ์ไว้ ดังนี้

1. เมื่อกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้อง หรือประชาชนทั่วไป ไม่สนับสนุนหรือเห็นชอบต่อนโยบายการดำเนินงานหรือที่ทำการของโรงเรียน

2. เมื่อกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องหรือประชาชนทั่วไปไม่ทำหรือแสดงพฤติกรรมขัดแย้งหรือต่อต้านนโยบายของโรงเรียน

3. เมื่อกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องหรือประชาชนทั่วไป เกิดความเข้าใจผิดอันเป็นอันตรายต่อนโยบาย กิจกรรม หรือที่ทำการของโรงเรียน

4. เมื่อการโฆษณาเผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียนไปสู่ประชาชนที่เกี่ยวข้องหรือประชาชนทั่วไป มีลักษณะที่ขาดแคลน ข่าวสารไม่เพียงพอหรือขาดตกบกพร่อง

อัปสรศรี พลอดเบ็ญจ (2523 : 249 - 266) ได้ประมวลปัญหาอุปสรรคของการประชาสัมพันธ์โรงเรียน โดยแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ปัญหาอุปสรรคของการประชาสัมพันธ์ภายในโรงเรียน และปัญหาอุปสรรคของการประชาสัมพันธ์ภายนอกโรงเรียน ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้ คือ

ปัญหาอุปสรรคของการประชาสัมพันธ์ภายในโรงเรียน

1. ความไม่เข้าใจความหมายที่แท้จริงของคำว่า ประชาสัมพันธ์ของบุคลากรภายในโรงเรียน
    2. ปัญหาที่เกิดจากผู้บริหาร
      - 2.1 ผู้บริหารขาดหลักการบริหารที่ดี จึงไม่มียุทธศาสตร์ที่แน่ชัดเกี่ยวกับงานประชาสัมพันธ์
      - 2.2 ขาดการวางแผนงานประชาสัมพันธ์ที่ชัดเจน
      - 2.3 ไม่เห็นความสำคัญของงานประชาสัมพันธ์
  3. ขาดการประสานงาน และการประสานความร่วมมือของบุคลากรภายในโรงเรียน
  4. ปัญหาเกี่ยวกับความบกพร่องของคณะกรรมการประชาสัมพันธ์โรงเรียน เช่น ความบกพร่องทางด้านวิชาการ ขาดความกระตือรือร้น ขาดสมรรถภาพในการทำงานและขาดความรับผิดชอบ
    5. การขาดเครื่องมืออุปกรณ์ที่จำเป็นในการสื่อสารและประชาสัมพันธ์
  6. ขาดการประเมินผลการประชาสัมพันธ์โรงเรียน
- ปัญหาและอุปสรรคของการประชาสัมพันธ์ภายนอกโรงเรียน
1. ปัญหาขาดการค้นคว้าหาข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานประชาสัมพันธ์
  2. ปัญหาเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนขาดความเข้าใจและทักษะในการนำเสนอข่าวสารต่อสื่อมวลชน
    3. ปัญหาเกี่ยวกับวิธีการของชุมชนสัมพันธ์ เนื่องจากขาดการให้ความสำคัญและปฏิบัติที่ต่อเนื่อง มีผลทำให้ไม่ได้รับการสนับสนุนจากชุมชนเท่าที่ควร
  4. ปัญหาขาดการประเมินผลการประชาสัมพันธ์โรงเรียน
- ปัญหาต่างๆ ที่นำเสนอข้างต้นนี้ ถือได้ว่ามีผลโดยตรงต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของหน่วยงาน ปัญหาทั้งหลายที่กล่าวมานั้น เป็นปัญหาที่มักพบเสมอในหน่วยงานต่าง ๆ แสดงว่าจุดร่วมของปัญหาการประชาสัมพันธ์ในภาพรวมนั้นใกล้เคียงกัน ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว ลักษณะของปัญหา สาเหตุที่มาของปัญหาและวิธีการแก้ไขปัญหา ของแต่ละหน่วยงานย่อมแตกต่างกันไปตามสภาพและลักษณะเฉพาะของหน่วยงานนั้น ๆ

ดังนั้น ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้หากมีการศึกษาค้นคว้า ตรวจสอบและวิจัยอย่างเป็นระบบ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาพิจารณา ตัดสินการแก้ไขปรับปรุงโดยรอบคอบและจริงจังก็จะทำให้การประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานสามารถดำเนินการได้อย่างราบรื่น และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยตรง เท่าที่ศึกษาค้นคว้ายังไม่ปรากฏแต่มีผลงานวิจัยที่พอจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ดังนี้

สุชาวดี สุภโตชะ (2524 : 119 - 130) ได้ทำการวิจัยเรื่องการจัดการประชาสัมพันธ์ของกระทรวงศึกษาธิการ สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. โครงสร้างการจัดการประชาสัมพันธ์ของกระทรวงศึกษาธิการ มีการแบ่งสายงานบริหารอย่างเป็นทางการเฉพาะของกระทรวง โดยส่วนรวมมีนโยบายและวัตถุประสงค์ไม่ชัดเจน มีการแต่งตั้งและกำหนดตำแหน่งผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์ไว้ทุกส่วนราชการสำหรับในด้านหน้าที่ความรับผิดชอบและกิจกรรมมีการกำหนดไว้ชัดเจนพอสมควร ส่วนในด้านการติดต่อสัมพันธ์ยังมุ่งรอส่วนราชการอื่นมาติดต่อมากกว่า

2. ความคิดเห็นของผู้บริหารระดับกองต่อการจัดการประชาสัมพันธ์ของกระทรวงศึกษาธิการ มีความสอดคล้องกันคือ ส่วนใหญ่เห็นว่ายังดำเนินงานในระดับน้อย

3. ความคิดเห็นของผู้บริหารระดับกรมและผู้บริหารระดับกองเกี่ยวกับเรื่องปัญหาและอุปสรรคในการจัดการประชาสัมพันธ์ของกระทรวงศึกษาธิการ มีความสอดคล้องกันว่ามีปัญหาและอุปสรรคในระดับน้อย ยกเว้นเรื่องการขาดบุคลากรที่มีความสามารถที่จะทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ และเรื่องวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการประชาสัมพันธ์ไม่เพียงพอ ซึ่งผู้บริหารระดับกรมเห็นว่ามีปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับน้อย แต่ผู้บริหารระดับกองเห็นว่ามีปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับมาก

โรงเรียนการประชาสัมพันธ์ (2519 : 199 - 205) ได้สำรวจสภาพภาพงานประชาสัมพันธ์ของส่วนราชการ องค์การและรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ สรุปผลในเรื่องวิธีปฏิบัติในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ไว้ ดังนี้

1. การวางแผนล่วงหน้า จากหน่วยงาน 146 หน่วย ร้อยละ 54.1 ตอบว่ามี การวางแผนล่วงหน้า

2. การเข้ามีส่วนร่วมในระดับสูงของหัวหน้างานประชาสัมพันธ์ ปรากฏว่ามีเพียงร้อยละ 18.5 ของจากหน่วยงาน 146 หน่วยงานนั้น ที่หัวหน้างานประชาสัมพันธ์ได้เข้าไปร่วมประชุมในระดับสูงด้วย

3. การประชาสัมพันธ์ภายนอก ปรากฏว่าส่วนใหญ่ใช้สื่อมวลชน 3 ประเภทคือ หนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์

4. การประชาสัมพันธ์ภายใน ปรากฏว่า หน่วยงานส่วนใหญ่ละเลยการประชาสัมพันธ์ภายใน

สอาด พรหมน้อย (2524 : 115 - 121) ได้ทำการวิจัยเรื่องการจัดประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดอุดรธานี ผลของการวิจัยสรุปได้ว่า

1. ด้านความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรในโรงเรียนทั้งกลุ่มครูใหญ่ ครู และประชาชนมีความเห็นว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติอยู่ในระดับดีหรือมาก
  2. ด้านความสัมพันธ์กับนักเรียนและศิษย์เก่า ทั้งกลุ่มครูใหญ่ ครู และประชาชนมีความเห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับดีหรือมาก
  3. ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและผู้ปกครอง ทั้งกลุ่มครูใหญ่ ครู และประชาชนมีความเห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
  4. ด้านความสัมพันธ์กับกลุ่มบุคคลและสมาคมวิชาชีพต่าง ๆ กลุ่มครูใหญ่และครูมีความเห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย แต่กลุ่มประชาชนมีความเห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
  5. ด้านการใช้กิจกรรมนักเรียน งานประจำปีและบริการของโรงเรียน ทั้งกลุ่มครูใหญ่ ครู และประชาชนมีความเห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
  6. ด้านการใช้เอกสาร สิ่งพิมพ์และสื่อมวลชน ทั้งกลุ่มครูใหญ่ ครู และประชาชนมีความเห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติในระดับน้อย
  7. ปัญหาในการประชาสัมพันธ์ ทั้งกลุ่มครูใหญ่ ครูและประชาชน มีความเห็นว่า การจัดการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนประถมศึกษามีปัญหาในระดับน้อย
- นคร ตั้งคะพิภพ (2524 : 93 - 97) ได้ทำการวิจัย เรื่องความคิดเห็นของผู้บริหาร และคณาจารย์เกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 5 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. การปฏิบัติการติดต่อสื่อสารภายในโรงเรียน โดยสรุปแล้วผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่า มีการปฏิบัติการอยู่ในระดับเกิดขึ้นบ่อย ๆ ส่วนคณาจารย์เห็นว่าอยู่ในระดับเกิดขึ้นเป็นบางครั้ง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 7 ด้าน คือ ความน่าเชื่อถือ ความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม เนื้อหาสาระความต่อเนื่องและอยู่กับร่องกับรอย ช่องทางของข่าว ความสามารถของผู้รับและความแจ่มชัด ผู้บริหารมีความเห็นว่าทุก ๆ ด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับที่เกิดขึ้นบ่อย ๆ ส่วนคณาจารย์เห็นว่าด้านความน่าเชื่อถือ เนื้อหาสาระและช่องทางของข่าวมีการปฏิบัติอยู่ในระดับเกิดขึ้นบ่อย ๆ แต่ด้านที่เหลือเห็นว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับเกิดขึ้นเป็นบางครั้ง

2. ความคิดเห็นของผู้บริหารและคณาจารย์เกี่ยวกับการปฏิบัติ การติดต่อสื่อสารภายในโรงเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ชนิดของข่าวสารที่มีการติดต่อสื่อสารภายในโรงเรียน ส่วนใหญ่ ทั้งผู้บริหารและคณาจารย์ เห็นว่ามีการติดต่อสื่อสารอยู่ในระดับปานกลาง ชนิดของข่าวสารที่มีการติดต่อสื่อสารมากกว่าชนิดอื่น ๆ คือ ข่าวเกี่ยวกับการร่วมการกุศล

4. ชนิดของข่าวสารที่ผู้บริหารและคณาจารย์สนใจอยากทราบมากที่สุดคือข่าววิชาการ รองลงไปคือข่าวความเคลื่อนไหวในวงการศึกษา และข่าวการดำเนินงานภายในโรงเรียน ส่วนชนิดของข่าวสารที่มีความสนใจน้อยที่สุดคือข่าวเกี่ยวกับการร่วมการกุศล

5. การประกาศ เป็นวิธีการติดต่อสื่อสารทางวาจาที่ใช้มากที่สุดในโรงเรียนทั้งความเห็นของผู้บริหารและคณาจารย์ และการใช้หนังสือเวียนเป็นวิธีการติดต่อสื่อสารทางลายลักษณ์อักษรที่ใช้มากที่สุดในโรงเรียน

สมาคมการวิจัยการศึกษาแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา (National Education Association, Research Division, 1968 : 29 - 31) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ผู้บริหารกับการประชาสัมพันธ์โรงเรียน" (The School Public Relations Administrator) และได้สรุปหน้าที่หลัก และความรับผิดชอบของผู้บริหารที่ควรจะจัดดำเนินงานในด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ดังนี้

1. ทำการติดต่อสื่อมวลชน เช่น วิทยุ โทรทัศน์ เพื่อแถลงข่าวสารของโรงเรียน
2. เขียนข่าวของโรงเรียนเพื่อส่งให้แก่หนังสือพิมพ์ต่าง ๆ และสื่อมวลชน
3. จัดตั้งคณะบุคคลทำงานในด้านเอกสารสิ่งพิมพ์
4. ส่งสิ่งพิมพ์หรือจดหมายข่าวของโรงเรียนไปยังชุมชน

5. รณรงค์ให้มีการเลือกตั้งคณะบุคคลที่จะทำงานให้มีหลักฐานถูกต้อง
6. จัดทำรายการต่าง ๆ ของโรงเรียนแจ้งให้แก่ผู้ตรวจการศึกษาได้ทราบ
7. ทำงานร่วมกับชุมชนและพนักงานของรัฐในสาขาอื่น ๆ ตลอดจนกลุ่มบุคคลในสาขาวิชาชีพทางด้านบริการอื่น ๆ
8. จัดโครงการพิเศษสำหรับโรงเรียน
9. เผยแพร่โครงการของโรงเรียน
10. จัดให้มีบรรณาธิการสิ่งพิมพ์ในหน่วยงานกลางของโรงเรียน
11. จัดให้มีสถานที่อันเหมาะสมเพื่อเชิญแขก หรือเปิดโอกาสให้บุคลากรได้มีโอกาสพูด เพื่อให้ความรู้แก่บุคลากร
13. จัดให้มีการฝึกอบรมให้ความรู้ เรื่องการประชาสัมพันธ์แก่บุคลากรของโรงเรียน
14. จัดให้มีการประเมินผลทัศนคติของประชาชนที่มีต่อโรงเรียน
15. พัฒนาให้ครูได้มีส่วนร่วมในการแสวงหาวัสดุอุปกรณ์สำหรับใช้ในการศึกษา
16. จัดให้มีบริการเกี่ยวกับการบันทึกภาพในโอกาสต่าง ๆ

สมมติฐานการศึกษาค้นคว้า

โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดต่างกัน มีสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการประชาสัมพันธ์แตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ
4. ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การจัดการกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ ได้แก่ผู้บริหารโรงเรียนครู และครู
ประชาสัมพันธ์ โรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 1 ทุกโรงเรียน แบ่งตามขนาดของ
โรงเรียน 3 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษและขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และ
โรงเรียนขนาดเล็ก รวมทั้งสิ้น 83 โรงเรียน ดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 1 แยกตามขนาด

จังหวัด	โรงเรียนขนาด ใหญ่/ใหญ่พิเศษ	โรงเรียนขนาด กลาง	โรงเรียนขนาด เล็ก	รวม
นครปฐม	5	10	11	26
สมุทรสาคร	3	3	5	11
สมุทรปราการ	8	6	3	17
นนทบุรี	7	5	3	15
ปทุมธานี	6	6	2	14
รวม	29	30	24	83

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาสัดส่วนได้มา โดยวิธีการใช้ตารางกลุ่มตัวอย่างของ เครซี และมอร์แกน (ไพศาล หวังพานิช. 2531 : 216 - 217 ; อ้างอิงมาจาก Kerjcie and Morgan. 1970 : 607 - 610) โดยวิธีสุ่มตัวอย่างกระทำโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากประชากรเป็นรายจังหวัดและตามขนาดโรงเรียนได้ 66 โรงเรียน ๆ ละ 5 คน รวมกลุ่มตัวอย่าง 330 คน โดยมีผู้บริหารโรงเรียน 1 คน ครูโรงเรียนละ 3 คน ครูประชาสัมพันธ์โรงเรียนละ 1 คน ดังตาราง 2

ตาราง 2 กลุ่มตัวอย่างโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 1 แบ่งตามขนาด

จังหวัด	โรงเรียนขนาดใหญ่/ใหญ่พิเศษ	โรงเรียนขนาดกลาง	โรงเรียนขนาดเล็ก	รวม
นครปฐม	4	8	9	21
สมุทรสาคร	2	2	4	8
สมุทรปราการ	6	5	2	13
นนทบุรี	6	4	2	12
ปทุมธานี	5	5	2	12
รวม	23	24	19	66

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง และแบ่งออกเป็น

2 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการ
 ประชาสัมพันธ์ โดยเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)
 5 ระดับ มีข้อความจำนวน 50 ข้อ และเป็นปัญหาปลายเปิด 1 ข้อ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามซึ่งสร้างโดยศึกษาหลักการและ

1. ศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาจากทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจัดการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนหรือหน่วยงานรัฐบาล
2. สร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และแบบปลายเปิด
3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอประธานกรรมการและกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบปรับปรุงแก้ไข
4. นำแบบสอบถาม เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ หรือประสบการณ์ทางด้านจัดการประชาสัมพันธ์ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงและแก้ไขข้อบกพร่อง
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดสอบ (Try Out) กับผู้บริหาร ครู และครูประชาสัมพันธ์โรงเรียน ในจังหวัดชลบุรี ระยอง และกรุงเทพมหานคร จังหวัดละ 3 โรงเรียน คือ โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 45 คน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .95

ตัวอย่างแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย $\checkmark$ ลงในช่อง ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับความจริงของท่านในปัจจุบัน

1. โรงเรียนของท่านอยู่ในจังหวัด
  - ( ) นครปฐม
  - ( ) สมุทรสาคร
  - ( ) สมุทรปราการ
  - ( ) นนทบุรี
  - ( ) ปทุมธานี

2. ตำแหน่งของท่าน

- ( ) ผู้บริหารโรงเรียน
 ( ) ครู
 ( ) ครูประจำชั้น

ฯลฯ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาในการจัดการประชาสัมพันธ์
 ของโรงเรียน

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน
 ตามสภาพที่เป็นจริง

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็น ด้วย มาก ที่สุด	เห็น ด้วย มาก	เห็น ด้วย ปาน กลาง	เห็น ด้วย น้อย	เห็น ด้วย น้อย ที่สุด
0	1. <u>การวางแผน</u> โรงเรียนกำหนดนโยบายของการประชาสัมพันธ์ไว้ ชัดเจนเพียงใด					
00	ครูโรงเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผน ประชาสัมพันธ์					
0	2. <u>การบริหารบุคลากร</u> ครูในโรงเรียนให้ความร่วมมือในการดำเนินงาน ประชาสัมพันธ์					
00	โรงเรียนจัดให้มีผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์ เหมาะสมแก่หน้าที่					

ชื่อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็น ด้วย มาก ที่สุด	เห็น ด้วย มาก	เห็น ด้วย ปาน กลาง	เห็น ด้วย น้อย	เห็น ด้วย น้อย ที่สุด
	3. การบริหารงบประมาณ					
0	งบประมาณในการจัดประชาสัมพันธ์มีเพียงพอ	.....	.....	.....	.....	.....
00	โรงเรียนสนับสนุนงบประมาณในการจัด กิจกรรมเพียงใด	.....	.....	.....	.....	.....
	4. การปฏิบัติงาน					
0	โรงเรียนจัดทำวารสารเผยแพร่เป็นประจำ	.....	.....	.....	.....	.....
00	โรงเรียนทำป้ายประกาศไว้ให้เห็นเด่นชัด	.....	.....	.....	.....	.....
	5. การประเมินผล					
0	โรงเรียนเคยประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ เกี่ยวกับงานประชาสัมพันธ์	.....	.....	.....	.....	.....
00	โรงเรียนจัดให้มีเจ้าหน้าที่ติดตามผลทั้งใน และนอกโรงเรียน	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อเสนอแนะสภาพปัจจุบันและปัญหาเพิ่มเติม .....

.....

.....

.....

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะจัดเก็บข้อมูลดังนี้ต่อไปนี้

1. นำหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ถึงอธิบดีกรมสามัญศึกษา เพื่อแจ้งขอความอนุเคราะห์ให้ผู้วิจัยได้รวบรวมเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มได้
2. ขอให้กรมสามัญศึกษา ออกหนังสือราชการในนามกรม ถึงกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดต่าง ๆ เพื่อความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งส่งแบบสอบถามคืนตามเวลาที่กำหนด
3. ส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือตามข้อ 1 ข้อ 2 ถึงผู้ตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งสอดซองปิดแสตมป์จำหน่ายซองถึงผู้วิจัย ขอความอนุเคราะห์ให้ส่งกลับคืนมาถึงผู้วิจัยภายใน 15 วัน และเพื่อสะดวกในการติดตาม ในกรณีที่ผู้ตอบไม่ส่งแบบสอบถามคืน จึงลงหมายเลขในแบบสอบถามทุกฉบับ
4. ส่งแบบสอบถามไปทั้งหมด จำนวน 330 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา 285 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 86.36 ของจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด

การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนมาแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ เพื่อเลือกฉบับสมบูรณ์ไว้วิเคราะห์ ปรากฏว่าแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ใช้ได้มี จำนวน 285 ฉบับ
2. แบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ ใช้วิธีหาความถี่แยกเป็นจังหวัดที่ตั้งโรงเรียน ตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน แล้วเปลี่ยนความถี่ของคำตอบแต่ละข้อให้เป็นร้อยละของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด
3. หาค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายข้อ และรายด้าน โดยใช้คอมพิวเตอร์ กำหนดเกณฑ์เป็น 3 ระดับ ตามช่วงพิสัยของค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 2.33 ถือว่ามีการปฏิบัติงานน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.34 - 3.66 ถือว่ามีการปฏิบัติงานปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.67 - 5.00 ถือว่ามีการปฏิบัติงานมาก

4. แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอนะสภาพปัจจุบันและปัญหาเพิ่มเติม ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด ได้สรุปเรียบเรียง 5 ด้าน รวมทั้งหมด 15 ข้อ
5. เปรียบเทียบสภาพปัจจุบัน การจัดการประชาสัมพันธ์โรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 1 ที่มีขนาดต่างกัน โดยใช้ ANOVA

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติดังต่อไปนี้

1. การแจกแจงความถี่ (Frequency) ทาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ทาคความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และค่าร้อยละ (Percent) ของปัญหา
2. การทดสอบความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้ ANOVA
3. ทดสอบตัวแปรด้านขนาดโรงเรียน ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้ Scheffe Method ทดสอบเป็นรายคู่
4. ทาคค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีหาความสอดคล้องภายในแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลแบ่งออกเป็น 4 ตอน ตามลำดับ ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และครูประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน

การจัดการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 1

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันการจัดการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 1 ที่มีขนาดต่างกัน

4. ข้อเสนอแนะสภาพปัจจุบันและปัญหาเพิ่มเติม

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิจัยครั้งนี้ได้ส่งแบบสอบถามรวมทั้งสิ้น 330 ฉบับ ได้รับกลับคืนมาและเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ 285 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 86.36 ของแบบสอบถามทั้งหมด ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม แสดงในตาราง 3 ต่อไปนี้

ตาราง 3 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	ความถี่	ร้อยละ
1. โรงเรียนตั้งอยู่ในจังหวัด		
1.1 นครปฐม	94	33.0
1.2 สมุทรสาคร	33	11.5
1.3 สมุทรปราการ	60	21.1
1.4 นนทบุรี	57	20.0
1.5 ปทุมธานี	41	14.4

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	ความถี่	ร้อยละ
2. ตำแหน่ง		
2.1 ผู้บริหารโรงเรียน	23	8.1
2.2 ครู	196	68.8
2.3 ครูประจำชั้น	66	23.1
3. จำนวนนักเรียนในโรงเรียน		
3.1 ตั้งแต่ 1,500 คนขึ้นไป (ขนาดใหญ่)	120	42.1
3.2 ตั้งแต่ 500 - 1,499 คน (ขนาดกลาง)	95	33.3
3.3 ตั้งแต่ 1 - 499 คน (ขนาดเล็ก)	70	24.6

จากตาราง 3 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวนทั้งสิ้น 285 คน ส่วนใหญ่อยู่ในจังหวัดนครปฐม จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 33 รองลงมาคือจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 21.1 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีตำแหน่งครู จำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 68.8 รองลงมาคือ ครูประจำชั้น มีจำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 23.1 ส่วน ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนมีจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 8.1

สำหรับขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีจำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 42.1 รองลงมาอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง มีจำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 และอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก มีจำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 24.6

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และครูประจำชั้นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน
การจัดการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 1

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เสนอในตอนนี้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
และความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และครูประจำชั้นของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขต
การศึกษา 1 โดยแบ่งความคิดเห็นออกเป็น 5 ด้าน คือ การวางแผน การบริหารบุคลากร
การบริหารงบประมาณ การปฏิบัติงาน และการประเมินผล

ในการเสนอค่าเฉลี่ย ในที่นี้จะเสนอค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเป็นรายข้อและโดยส่วนรวม
ในแต่ละด้าน ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง

สำหรับเกณฑ์การประเมินค่าความคิดเห็น แบ่งเป็น 3 ระดับตามช่วงพิสัย มีดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 2.33 ถือว่ามีการปฏิบัติงานน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.34 - 3.66 ถือว่ามีการปฏิบัติงานปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.67 - 5.00 ถือว่ามีการปฏิบัติงานมาก

รายละเอียดความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และครูประจำชั้นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน
การจัดประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน ใน 5 ด้าน แสดงในตาราง 4 ถึงตาราง

11 ต่อไปนี้

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และครูประจำชั้นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน
การจัดการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 1 ใน 5 ด้าน

ด้านที่	งานประชาสัมพันธ์	ผู้บริหาร		ครู		ครูประจำชั้น	
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.	การวางแผน	3.01	.79	3.06	.78	2.98	.98
2.	บริหารบุคลากร	2.85	1.07	2.90	.76	2.99	.93
3.	บริหารงบประมาณ	2.98	.62	3.11	.55	2.96	.62
4.	การปฏิบัติงาน	2.87	.53	3.08	.48	2.89	.49
5.	การประเมินผล	3.08	.74	3.08	.74	3.06	.86

จากตาราง 4 แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครู และครูประจำชั้น
โรงเรียน เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันการจัดการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนมัธยมศึกษา
เขตการศึกษา 1 ในแต่ละด้านทั้ง 5 ด้าน มีความคิดเห็นว่ามี การปฏิบัติงานในระดับปานกลาง

ตาราง 5 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และครูประจำชั้นเกี่ยวกับสภาพ
ปัจจุบัน การจัดการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 1 ใน 5 ด้าน

งานประชาสัมพันธ์	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
1. การวางแผน	ระหว่างกลุ่ม	2	.3421	.1710	.2406	.7863
	ภายในกลุ่ม	282	200.5062	.7110		
2. บริหารบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	2	.7070	.3535	.5040	.6046
	ภายในกลุ่ม	282	197.7923	.7014		
3. บริหารงบประมาณ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.3734	.6867	2.0668	.1285
	ภายในกลุ่ม	282	93.6955	.3323		
4. การปฏิบัติงาน	ระหว่างกลุ่ม	2	2.6509	1.3255	5.5240*	.0044
	ภายในกลุ่ม	282	67.6644	.2399		
5. การประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	2	.0280	.0140	.0231	.9771
	ภายในกลุ่ม	282	170.9300	.6061		

จากตาราง 5 แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และครูประจำชั้นโรงเรียนเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน การประชาสัมพันธ์โรงเรียน ในด้านการวางแผนบริหารบุคลากร บริหารงบประมาณ และการประเมินผล มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านการปฏิบัติงานมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงต้องทำการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์โรงเรียนเป็นรายคู่ โดยใช้ Scheffe Method เพื่อจะได้ทราบว่าคู่ใดมีความคิดเห็นต่างกัน

ตาราง 6 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และครูประจำชั้น เกี่ยวกับ
สภาพการจัดการประจำชั้นโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 1 ในด้านการ
ปฏิบัติงานเป็นรายคู่

บุคลากร	$\bar{X}$	ผู้บริหาร	ครู	ครูประจำชั้น
		2.8725	3.0831	2.8867
ผู้บริหาร	2.8725	-	0.2106	0.0142
ครู	3.0831		-	0.1964*
ครูประจำชั้น	2.8867			-

จากตาราง 6 แสดงว่า

1. ความคิดเห็นของครู และครูประจำชั้น เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน การจัดการ
ประจำชั้นในโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครู เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน การจัดการ
ประจำชั้นในโรงเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน การจัดการประชาสัมพันธ์ของ
โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 1 ในด้านการวางแผน

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1	โรงเรียนกำหนดนโยบายของการประชาสัมพันธ์ไว้อย่างชัดเจน	3.08	1.08	ปานกลาง
2	ครูในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการประชาสัมพันธ์	3.15	1.04	ปานกลาง
3	ในการวางแผนการจัดการประชาสัมพันธ์ได้มีการกำหนดกลุ่มประชากรเป้าหมายไว้อย่างชัดเจน	2.96	1.06	ปานกลาง
4	ก่อนเริ่มการประชาสัมพันธ์ได้มีการศึกษาพื้นฐานหรือภูมิหลังของกลุ่มประชากรที่เป็นเป้าหมายอย่างถ่องแท้	3.22	1.06	ปานกลาง
5	ได้มีการกำหนดช่วงระยะเวลาในการจัดการประชาสัมพันธ์ได้อย่างเหมาะสมและชัดเจน	2.96	1.13	ปานกลาง
6	ในการวางแผนประชาสัมพันธ์ได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้อย่างชัดเจนว่า จะประชาสัมพันธ์เพื่ออะไร	2.89	1.15	ปานกลาง
7	ได้มีการกำหนดสื่อ หรือเครื่องมือรวมทั้งเทคนิคต่าง ๆ ที่จะนำไปใช้ในการประชาสัมพันธ์ได้อย่างเหมาะสม มีคุณภาพ	2.99	.96	ปานกลาง
8	ในการวางแผนประชาสัมพันธ์ได้มีการกำหนดงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการไว้อย่างชัดเจนและรัดกุม	2.96	1.11	ปานกลาง

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
9	ในการวางแผนประชาสัมพันธ์ได้มีการกำหนดสัญลักษณ์ หรือข้อความสั้น ๆ เป็นคำขวัญต่าง ๆ ที่จดจำได้ง่าย หรือดึงดูดความสนใจและเตือนใจได้ดี	3.12	1.06	ปานกลาง
10	นโยบายของการประชาสัมพันธ์ที่ถูกกำหนดขึ้นเอื้อต่อการที่จะนำไปปฏิบัติ ได้เป็นอย่างดี	3.00	.98	ปานกลาง
	รวม	3.03	.84	ปานกลาง

จากตาราง 7 แสดงว่า ความคิดเห็นในด้านการวางแผนของผู้บริหาร ครู และครูประชาสัมพันธ์ โดยส่วนรวม มีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.03$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.89 - 3.22 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 10 ข้อ ข้อที่มีความคิดเห็นระดับปานกลางในลำดับที่ 1 ถึง 3 เรียงตามลำดับโดยลำดับที่ 1 ได้แก่ ข้อ 4 ก่อนจะมีการประชาสัมพันธ์ได้มีการศึกษาพื้นฐานหรือภูมิหลังของกลุ่มประชากรที่เป็นเป้าหมายอย่างถ่องแท้ ($\bar{X} = 3.22$) ลำดับที่ 2 ข้อ 2 ครูในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.15$) และลำดับที่ 3 ข้อ 9 ในการวางแผนประชาสัมพันธ์ได้มีการกำหนดสัญลักษณ์หรือข้อความสั้น ๆ เป็นคำขวัญต่าง ๆ ที่จดจำได้ง่ายหรือดึงดูดความสนใจและเตือนใจได้ดี ($\bar{X} = 3.12$)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน การจัดการประชาสัมพันธ์ของ
โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 1 ในด้านบริหารบุคลากร

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
11	ครูในโรงเรียนให้ความร่วมมือในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์เป็นอย่างดี	2.97	1.06	ปานกลาง
12	โรงเรียนจัดให้ผู้ที่รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์ได้อย่างเหมาะสมกับหน้าที่	2.82	1.21	ปานกลาง
13	โรงเรียนได้จัดให้มีการสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้รับผิดชอบ งานประชาสัมพันธ์อยู่เป็นประจำ	3.07	1.09	ปานกลาง
14	ผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์ มีความรับผิดชอบต่องานเป็นอย่างดี	2.79	1.22	ปานกลาง
15	โรงเรียนขาดบุคลากรที่มีความชำนาญและประสบการณ์ ด้านการประชาสัมพันธ์	2.90	1.15	ปานกลาง
16	ผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์มีความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ เรื่องกลไกการประชาสัมพันธ์เป็นอย่างดี	3.01	1.06	ปานกลาง
17	ผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์มีความคิดริเริ่มในงานประชาสัมพันธ์	2.89	1.09	ปานกลาง
18	ผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถ เข้ากับผู้อื่นได้ทั้งภายนอกและภายในหน่วยงาน	2.81	1.28	ปานกลาง

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
19	ในการเลือกสรรบุคลากร เข้าปฏิบัติงาน ประชาสัมพันธ์ มีวิธีการคัดเลือกที่ยุติธรรมและ เหมาะสม	3.05	1.09	ปานกลาง
	รวม	2.92	.84	ปานกลาง

จากตาราง 8 แสดงว่า ความคิดเห็นในด้านบริหารบุคลากรของผู้บริหาร ครู และครูประชาสัมพันธ์ โดยส่วนรวม มีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.92$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง ($\bar{X} = 2.79 - 3.07$) ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางทุกรายข้อ และข้อที่มีความคิดเห็นระดับปานกลางในลำดับที่ 1 ถึง 3 เรียงตามลำดับโดยลำดับที่ 1 ได้แก่ข้อ 13 โรงเรียนได้จัดให้มีการสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์อยู่เป็นประจำ ($\bar{X} = 3.07$) ลำดับที่ 2 ข้อ 19 ในการเลือกสรรบุคลากร เข้าปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ มีวิธีการคัดเลือกที่ยุติธรรมและเหมาะสม ($\bar{X} = 3.05$) ลำดับที่ 3 ข้อ 16 ผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์มีความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถเรื่องกลไกประชาสัมพันธ์เป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.01$)

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน การจัดการประชาสัมพันธ์ของ
โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 1 ในด้านบริหารงบประมาณ

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
20	ในการจัดประชาสัมพันธ์มีงบประมาณอย่างเพียงพอ	3.14	1.02	ปานกลาง
21	งบประมาณในการจัดประชาสัมพันธ์มักจะถูกตัดการสนับสนุนจากผู้บริหาร	3.20	1.12	ปานกลาง
22	โรงเรียนได้มีการกำหนดงบประมาณที่จะใช้ในการจัดการประชาสัมพันธ์ไว้ล่วงหน้า	2.99	1.14	ปานกลาง
23	ในการจัดประชาสัมพันธ์ งบประมาณส่วนหนึ่ง ได้มาจาก การบริจาคของหน่วยงานต่าง ๆ	3.28	1.20	ปานกลาง
24	วัสดุอุปกรณ์ที่จะนำมาใช้ในการจัดประชาสัมพันธ์ ไม่เพียงพอ	2.87	1.17	ปานกลาง
25	การจัดทำงบประมาณจะต้องทำทั้งในรูปของการวางแผนการเงิน การจัดทำบัญชีจ่าย ตลอดจนการควบคุมการใช้เงิน	2.86	1.16	ปานกลาง
26	ในการจัดสรรการใช้เงินเพื่องานประชาสัมพันธ์ ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการประชาสัมพันธ์	2.93	1.07	ปานกลาง
27	ผลที่ได้จากการจัดการประชาสัมพันธ์ให้ผลไม่คุ้มกับงบประมาณที่ให้ไป	3.18	1.08	ปานกลาง
	รวม	3.06	.58	ปานกลาง

จากตาราง 9 แสดงว่า ความคิดเห็นในด้านบริหารงบประมาณของผู้บริหาร ครู และครูประจำชั้น โดยส่วนรวม มีความคิดเห็นว่ามี การปฏิบัติงานในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.06$) เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.86 - 3.28 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางทุกรายข้อ และข้อที่มีความคิดเห็นระดับปานกลางในลำดับที่ 1 ถึง 3 เรียงตามลำดับโดยลำดับที่ 1 ได้แก่ ข้อ 23 ในการจัดประชาสัมพันธ์งบประมาณส่วนหนึ่งได้มาจากการบริจาคของหน่วยงานต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.28$) ลำดับที่ 2 ข้อ 21 งบประมาณในการจัดประชาสัมพันธ์มักจะขาดการสนับสนุนจากผู้บริหาร ($\bar{X} = 3.20$) ลำดับที่ 3 ข้อ 27 ผลที่ได้จากการจัดการประชาสัมพันธ์ให้ผลไม่คุ้มกับงบประมาณที่ให้ไป ($\bar{X} = 3.18$)

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน การจัดการประชาสัมพันธ์ของ
โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 1 ในด้านการปฏิบัติงาน

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
28	โรงเรียนทวารสารเผยแพร่เป็นประจำ	2.87	1.30	ปานกลาง
29	โรงเรียนทวารสารประกาศไว้ให้เห็นเด่นชัด	2.73	1.19	ปานกลาง
30	โรงเรียนได้มีการติดต่อสื่อสารมวลชนต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์, วิทยุ-โทรทัศน์ เพื่อการเผยแพร่กิจการของโรงเรียน	3.09	1.27	ปานกลาง
31	ในการประชาสัมพันธ์โรงเรียนนอกจากประชาสัมพันธ์โดยตรงแล้ว ยังจะต้องประชาสัมพันธ์โดยทางอ้อมด้วย เช่น การพบปะพูดคุยกันในโอกาสต่าง ๆ หรืองานชุมนุมต่าง ๆ	2.81	1.18	ปานกลาง
32	ได้มีการใช้อุปกรณ์โสตทัศนศึกษาต่าง ๆ เช่น เครื่องฉายสไลด์ เครื่องขยายเสียง ในการเสนอข่าว เกี่ยวกับงานโรงเรียน	2.97	1.21	ปานกลาง
33	ชมรมสมาคมผู้ปกครองตลอดจนชมรมหรือสมาคมศิษย์เก่า ได้มีการสนับสนุนการปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์	3.11	1.27	ปานกลาง
34	ประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน สื่อสารข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ไม่ชัดเจน	3.18	1.11	ปานกลาง
35	การจัดพิมพ์สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ล่าช้า ไม่ทันกำหนดเวลา	3.06	1.04	ปานกลาง
36	ในการติดต่อเผยแพร่ข่าวสารทางสื่อมวลชนต่าง ๆ ยังขาดวิธีที่มีประสิทธิภาพ	3.02	1.02	ปานกลาง

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
37	ในการปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ขาดการประสานงาน และประสานความร่วมมือของบุคลากรภายใน โรงเรียน	2.94	1.04	ปานกลาง
38	ในการประชาสัมพันธ์ขาดผู้เชี่ยวชาญในการใช้ เครื่องมือ และสื่อแต่ละชนิด	2.96	.99	ปานกลาง
39	โรงเรียนอาศัยบุคลากรที่สำคัญในชุมชนเข้ามา ช่วยประชาสัมพันธ์ เช่นผู้ใหญ่บ้านหรือบุคลากร สำคัญอื่น ๆ ในชุมชน	3.14	1.22	ปานกลาง
40	เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนขาด ความเข้าใจ และทักษะในการนำเสนอข่าวสาร ต่อสื่อมวลชน	3.07	1.07	ปานกลาง
41	ผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์ ไม่มีความ กระตือรือร้น ในการทำงาน	3.06	1.25	ปานกลาง
42	เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ขาดการค้นคว้าหา มูลที่เป็นประโยชน์ ต่อการดำเนินงานประชาสัมพันธ์	3.13	1.12	ปานกลาง
	รวม	3.08	.78	ปานกลาง

จากตาราง 10 แสดงว่า ความคิดเห็นในด้านการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ครู และครู
 ประชาสัมพันธ์ โดยส่วนรวม มีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.08$)
 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.73 - 3.18 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางทุกรายข้อ
 และข้อที่มีความคิดเห็นระดับปานกลางในลำดับที่ 1 ถึง 3 เรียงตามลำดับโดยลำดับที่ 1 ได้แก่
 ข้อ 34 ประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนสื่อสารข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ไม่ชัดเจน ($\bar{X} = 3.18$)
 ลำดับที่ 2 ข้อ 39 โรงเรียนอาศัยบุคลากรที่สำคัญในชุมชนเข้ามาช่วยประชาสัมพันธ์ เช่น
 ผู้ใหญ่บ้านหรือบุคคลสำคัญอื่น ๆ ในชุมชน ($\bar{X} = 3.14$) ลำดับที่ 3 ข้อ 42 เจ้าหน้าที่
 ประชาสัมพันธ์ขาดการค้นคว้าหาข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานประชาสัมพันธ์
 ($\bar{X} = 3.13$)

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน การจัดการประชาสัมพันธ์ของ
โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 1 ในด้านการประเมินผล

ข้อที่	ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
43	หน่วยประชาสัมพันธ์ ได้มีการติดตามความคืบหน้า ของการดำเนินงานเป็นระยะ	2.98	1.01	ปานกลาง
44	โรงเรียนจัดให้มีเจ้าหน้าที่ ติดตามผลทั้งในและนอก โรงเรียน	3.10	1.09	ปานกลาง
45	ในการประเมินผลการประชาสัมพันธ์มีการ ประเมินผลอย่างเป็นระบบ	3.14	1.04	ปานกลาง
46	ในการที่จะประเมินผลการประชาสัมพันธ์ ได้มีการ กำหนดจุดประสงค์ของการปฏิบัติไว้อย่างชัดเจน	3.09	1.04	ปานกลาง
47	ในการเก็บข้อมูลรวบรวม เพื่อประเมินผลการปฏิบัติ งานประชาสัมพันธ์ ได้อาศัยเครื่องมือวัดที่มีระบบ เช่นการสัมภาษณ์	3.12	1.05	ปานกลาง
48	ผลที่ได้จากการประเมิน ได้มีการเผยแพร่ให้ทราบ ทั่วถึง	3.15	1.07	ปานกลาง
49	โรงเรียนไม่เคยมีการวิจัย ค้นคว้าและประเมินผล งานประชาสัมพันธ์ที่ทำไปแล้ว	3.04	1.22	ปานกลาง
50	ผลที่ได้จากการประเมิน ได้มีการนำไปประยุกต์หรือ ใช้ในการตัดสินใจ เพื่อการวางแผน และดำเนิน งานครั้งต่อไป	3.00	1.19	ปานกลาง
	รวม	3.02	.53	ปานกลาง

จากตาราง 11 แสดงว่าความคิดเห็นในด้านการประเมินผลของผู้บริหาร ครู และครู
 ประชาสัมพันธ์ โดยส่วนรวม มีความคิดเห็นว่ามี การปฏิบัติงานในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.02$)
 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.98 - 3.15 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางทุกรายข้อ
 และข้อที่มีความคิดเห็นระดับปานกลางในลำดับที่ 1 ถึง 3 เรียงตามลำดับโดยลำดับที่ 1 ได้แก่
 ข้อ 48 ผลที่ได้จากการประเมินได้มีการเผยแพร่ ให้ทราบทั่วกัน ($\bar{X} = 3.15$) ลำดับที่ 2 ข้อ
 45 ในการประเมินผลการประชาสัมพันธ์มีการประเมินผลอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 3.14$)
 ลำดับที่ 3 ข้อ 47 ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ได้
 อาศัยเครื่องมือวัดที่มีระบบ เช่นการสัมภาษณ์ ($\bar{X} = 3.12$)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน การจัดการประชาสัมพันธ์
 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 1 ที่มีขนาดต่างกัน

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในหัวข้อนี้เป็นการเปรียบเทียบความคิดเห็นของ
 ผู้บริหารครู และครูประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน การจัดการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน
 มัธยมศึกษาใน 5 ด้าน ได้แก่ การวางแผน การบริหารบุคลากร การบริหารงบประมาณ
 การปฏิบัติงาน และการประเมินผล โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียน รายละเอียดใน
 การเปรียบเทียบในตาราง 12 - 13 ต่อไป

ตาราง 12 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และครูประจำชั้นเกี่ยวกับสภาพ
ปัจจุบัน การจัดการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	P
ระหว่างกลุ่ม	2	3.6406	1.8203	6.6295	.0015
ภายในกลุ่ม	282	77.4305	.2746		
รวมทั้งหมด	284	81.0711			

จากตาราง 12 แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และครู ประจำชั้น
โรงเรียน ที่มาจากโรงเรียนขนาดต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และปัญหาการจัด
การประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงต้องทำการ
เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์โรงเรียนเป็นรายคู่โดยใช้ Scheffe
Method เพื่อจะได้ทราบว่าคู่ใดมีความเห็นต่างกัน

ตาราง 13 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และครูประจำชั้นเกี่ยวกับสภาพ
ปัจจุบัน การจัดการประชาสัมพันธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษาที่มีขนาดต่างกัน
เป็นรายคู่

ขนาดโรงเรียน	$\bar{X}$	โรงเรียน ขนาดใหญ่	โรงเรียน ขนาดกลาง	โรงเรียน ขนาดเล็ก
		3.0072	2.8956	3.1954
โรงเรียนขนาดใหญ่	3.0072	-	0.1116	0.1882
โรงเรียนขนาดกลาง	2.8956		-	0.2998*
โรงเรียนขนาดเล็ก	3.1954			-

จากตาราง 13 แสดงว่า

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารครู และครูประจำชั้นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน การจัดการประชาสัมพันธ์ในโรงเรียนของโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็กแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และครูประจำชั้นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน การจัดการประชาสัมพันธ์ในโรงเรียนของโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลางแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 4 ปัญหาการจัดการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 1

ความถี่

1. การวางแผน
  - 1) การจัดการประชาสัมพันธ์ไม่มีความเป็นระบบ
ขาดการวางแผนอย่างชัดเจน 11
  - 2) สายงานการบริหารงานประชาสัมพันธ์ไม่ได้ขึ้นตรงต่อ
ผู้บริหารโรงเรียน ทำให้ไม่สะดวกในการทำงาน 3

2. บริหารบุคลากร
  - 1) บุคลากรที่มาช่วยงานประชาสัมพันธ์ ไม่เพียงพอ
ไม่มีเวลาทำงานได้อย่างเต็มที่ 17
  - 2) บุคลากรไม่เห็นความสำคัญของการประชาสัมพันธ์ 10
  - 3) ครูที่ปฏิบัติหน้าที่งานประชาสัมพันธ์ขาดความรู้
ความเข้าใจที่ชัดเจน เกี่ยวกับการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ 6
  - 4) ครูขาดความรู้ความสามารถในการทำเอกสาร
เพื่อการประชาสัมพันธ์ 5
  - 5) คณะกรรมการรับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์ ไม่ได้มาจากทุกฝ่าย
ทุกหมวดวิชาและทุกงานของโรงเรียน 2
  - 6) ครู ที่ปฏิบัติหน้าที่งานประชาสัมพันธ์มีคาบสอนมาก
ปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ไม่เต็มที่ 2
  - 7) บุคลากรไม่ได้เข้ามามีส่วนช่วยงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน 1

3. บริหารงบประมาณ
  - 1) งานประชาสัมพันธ์ขาดงบประมาณสนับสนุน 10
  - 2) งานประชาสัมพันธ์ขาดเครื่องมือที่ทันสมัย 3
  - 3) โรงเรียนไม่มีการจัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์ 2

4. การปฏิบัติงาน

1) แนวปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ของแต่ละโรงเรียน

ไม่ได้ เป็นรูปแบบเกี่ยวกับ ไม่มีการจัดประชุมผู้ปฏิบัติงาน

ประชาสัมพันธ์ของทุกโรงเรียนร่วมกัน

5

2) ขาดการประชาสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน

4

5. การประเมินผล

โรงเรียนขาดการประเมินงานประชาสัมพันธ์เป็นระยะ ๆ

6

จากปัญหาการจัดการประชาสัมพันธ์ของ โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 1 มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 75 คน สามารถจัดกลุ่มปัญหาได้ 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการวางแผน จำนวน 14 คน มีความคิดเห็นว่า การจัดการประชาสัมพันธ์ไม่มีระบบ ขาดการวางแผนอย่างชัดเจน จำนวน 11 คน และสายงานการบริหารงานประชาสัมพันธ์ ไม่ได้ขึ้นตรงต่อผู้บริหารโรงเรียน ทำให้ไม่สะดวกในการทำงาน จำนวน 3 คน

แสดงให้เห็นว่า ด้านการวางแผน ที่เป็นปัญหามากที่สุดคือ เรื่องของการจัดระบบการวางแผนที่ดี รองลงมาคือ การจัดสายงาน

2. ด้านการบริหารบุคลากร จำนวน 43 คน มีความคิดเห็นว่า บุคลากรที่มาช่วยงานประชาสัมพันธ์ไม่เพียงพอ ไม่มีเวลาทำงานได้อย่างเต็มที่ จำนวน 17 คน บุคลากรไม่เห็นความสำคัญของการประชาสัมพันธ์ จำนวน 10 คน บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนในการจัดประชาสัมพันธ์ จำนวน 6 คน บุคลากรขาดความรู้ความสามารถในการจัดทำเอกสาร จำนวน 5 คน คณะกรรมการที่รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์ ไม่ได้มาจากทุกฝ่าย ภายในโรงเรียน จำนวน 2 คน บุคลากรมีคาบสอนมากทำให้ปฏิบัติงานไม่เต็มที่ จำนวน 2 คน ชุมชนไม่ได้เข้ามามีส่วนช่วยงานประชาสัมพันธ์ จำนวน 1 คน แสดงให้เห็นว่าด้านบุคลากรที่เป็นปัญหามากที่สุดคือ บุคลากรไม่เพียงพอ รองลงมาคือ บุคลากรไม่เห็นความสำคัญของการประชาสัมพันธ์

3. ด้านการบริหารงบประมาณ จำนวน 15 คน มีความคิดเห็นว่า ขาดงบประมาณสนับสนุน จำนวน 10 คน ขาดเครื่องมือที่ทันสมัย จำนวน 3 คน ไม่มีการจัดทำเอกสาร จำนวน

2 คน แสดงให้เห็นว่า ด้านงบประมาณที่เป็นปัญหามากที่สุดคือ ขาดงบประมาณสนับสนุน รองลงมาคือ ขาดเครื่องมือที่ทันสมัย

4. ด้านการปฏิบัติงาน จำนวน 9 คน มีความคิดเห็นว่า แนวปฏิบัติของงาน ประชาสัมพันธ์แต่ละโรงเรียนไม่เป็นรูปแบบเดียวกัน ไม่มีการจัดประชุมร่วมกัน จำนวน 5 คน ขาดการประชาสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน จำนวน 4 คน แสดงให้เห็นว่า ด้านการปฏิบัติงานที่เป็นปัญหามากที่สุดคือ แนวปฏิบัติของแต่ละโรงเรียนไม่เป็นรูปแบบเดียวกัน รองลงมาคือ ขาดการประชาสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน

5. ด้านการประเมินผล จำนวน 6 คน มีความคิดเห็นตรงกันทั้งหมดว่า โรงเรียนขาดการประเมินผลเป็นระยะ ๆ ซึ่งถือว่าเป็นปัญหาที่สุดของการประเมินผล

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และปัญหาการจัดการประชาสัมพันธ์ตามทัศนะของผู้บริหาร ครูและครูประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 1
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการประชาสัมพันธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 1 ที่มีขนาดต่างกัน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือผู้บริหารโรงเรียนครูและครูประชาสัมพันธ์ที่อยู่โรงเรียนในเขตการศึกษา 1 โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากประชากรรายจังหวัด และตามขนาดโรงเรียน โดยกลุ่มตัวอย่างได้จาก 66 โรงเรียน ๆ ละ 5 คน โดยมีผู้บริหารโรงเรียน 1 คน ครูโรงเรียนละ 3 คน ครูประชาสัมพันธ์โรงเรียนละ 1 คน รวมกลุ่มตัวอย่าง 330 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และครูประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการประชาสัมพันธ์ ใน 5 ด้าน คือ การวางแผน การบริหารบุคลากร การบริหารงบประมาณ การปฏิบัติงานและการประเมินผล แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีข้อความจำนวน 50 ข้อ และเป็นปัญหาทางปลายเปิด เกี่ยวกับข้อเสนอแนะสภาพปัจจุบันและปัญหาเพิ่มเติม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดเก็บข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ (Mailed Questionnaire) ถึงผู้ตอบแบบสอบถามพร้อมทั้งส่อดของปิดแสตมป์จำหน่ายของถึงผู้วิจัย ขอความอนุเคราะห์ให้ส่งกลับคืนมาถึงผู้วิจัยภายใน 15 วัน และเพื่อสะดวกในการติดตามในกรณีที่ผู้ตอบไม่ส่งแบบสอบถามคืน จึงลงหมายเลขในแบบสอบถามทุกฉบับ

การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

แบบสอบถามที่ส่งไป จำนวน 330 ฉบับ ได้รับคืนมาเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 285 ฉบับ หรือคิดเป็นร้อยละ นำมาวิเคราะห์ดังนี้

1. หาค่าความถี่ และค่าร้อยละของจำนวนตามสถานะภาพของผู้ตอบ
2. วิเคราะห์แบบสอบถามตามทัศนะของผู้บริหารครู และครูประจำชั้น โดยใช้การคำนวณ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นรายข้อ และรายด้าน และกำหนดเกณฑ์การแปลผลเป็น 3 ระดับตามช่วงพิสัยของค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 2.33 ถือว่าเป็นการปฏิบัติงานน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.34 - 3.66 ถือว่าเป็นการปฏิบัติงานปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.67 - 5.00 ถือว่าเป็นการปฏิบัติงานมาก

4. เปรียบเทียบสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการประชาสัมพันธ์ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 1 ที่มีขนาดต่างกัน โดยวิธีการทดสอบความแปรปรวน ANOVA

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้า สรุปได้ดังนี้

1. ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และครูประจำชั้นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และปัญหาการจัดการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 1

1.1 ด้านการวางแผนตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครู และครูประจำชั้น โดยส่วนรวมเห็นว่ามีการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ อยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด โดยมีค่าเฉลี่ย 3 อันดับแรกคือ (1) ก่อนมีการประชาสัมพันธ์ได้มีการศึกษาพื้นฐานหรือภูมิหลังของกลุ่มประชากรที่เป็นเป้าหมายอย่างถ่องแท้ (2) ครูในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการประชาสัมพันธ์ (3) ในการวางแผนประชาสัมพันธ์ ได้มีการกำหนดสัญลักษณ์หรือข้อความสั้น ๆ เป็นคำขวัญต่าง ๆ ที่จดจำได้ง่ายหรือดึงดูดความสนใจ และเตือนใจได้ดี

1.2 ด้านบริหารบุคลากรตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครู และครูประจำชั้นโรงเรียน โดยส่วนรวมเห็นว่ามีการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายข้ออยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ย 3 อันดับแรกคือ (1) โรงเรียนได้จัด

ให้มีการสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์อยู่เป็นประจำ (2) ในการเลือกสรรบุคลากรเข้าปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ มีวิธีการคัดเลือกที่ยุติธรรม และเหมาะสม (3) ผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์ มีความรู้ความเข้าใจ ความสามารถเรื่องกลไกประชาสัมพันธ์ เป็นอย่างดี

1.3 ด้านบริหารงบประมาณตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครู และครูประชาสัมพันธ์โรงเรียน โดยส่วนรวมเห็นว่าการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายชื่ออยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด โดยมีค่าเฉลี่ย 3 อันดับแรกคือ (1) ในการจัดประชาสัมพันธ์งบประมาณ ส่วนหนึ่ง ได้มาจากการบริจาคของหน่วยงานต่าง ๆ งบประมาณในการจัดประชาสัมพันธ์มักจะขาดการสนับสนุนจากผู้บริหาร (3) ผลที่ได้จากการจัดการประชาสัมพันธ์ให้ผลไม่คุ้มกับงบประมาณที่ให้ไป

1.4 ด้านการปฏิบัติงานตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครู และครูประชาสัมพันธ์โรงเรียน โดยส่วนรวมเห็นว่าการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายชื่ออยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด โดยมีค่าเฉลี่ย 3 อันดับแรกคือ (1) ประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน สื่อสารข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ ไม่ชัดเจน (2) โรงเรียนอาศัยบุคลากรที่สำคัญเข้ามาช่วยประชาสัมพันธ์ เช่น ผู้ใหญ่บ้านหรือบุคคลสำคัญอื่น ๆ ในชุมชน (3) เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ขาดการค้นคว้าหาข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานประชาสัมพันธ์

1.5 ด้านการประเมินผลตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครู และครูประชาสัมพันธ์โรงเรียน โดยส่วนรวมเห็นว่าการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายชื่ออยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ย 3 อันดับแรก คือ (1) ผลที่ได้จากการประเมินได้มีการเผยแพร่ให้ทราบทั่วกัน (2) ในการประเมินผลประชาสัมพันธ์มีการประเมินผลอย่างเป็นระบบ (3) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินผลการทำงานประชาสัมพันธ์ได้อาศัยเครื่องมือวัดที่มีระบบ เช่น การสัมภาษณ์

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และครูประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และปัญหาการจัดการประชาสัมพันธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 1 ที่มีขนาดต่างกัน มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครู และครูประชาสัมพันธ์ในโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็กแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครู

และครูประชาสัมพันธ์ในโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลาง แตกต่างกันอย่างไม่มี
นัยสำคัญทางสถิติ และความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครู และครูประชาสัมพันธ์โรงเรียน
ในโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดเล็ก แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครู และครูประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับ
สภาพปัจจุบัน และปัญหาการจัดการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 1
ผู้วิจัยขอเสนอผลการอภิปรายตามลำดับ ดังนี้

1. เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนมัธยมศึกษา
5 ตำบล คือ

1.1 การวางแผน จากผลการวิจัย ผู้บริหาร ครู และครูประชาสัมพันธ์

ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติงานด้านวางแผนอยู่ในระดับปานกลาง โดยเห็นว่าการวางแผนประชาสัมพันธ์ได้กำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ งบประมาณ กลุ่มเป้าหมายไว้ชัดเจน มีการศึกษาพื้นฐานและภูมิหลังของกลุ่มประชากร การที่ความคิดเห็นอยู่ในระดับกลาง อาจเป็นเพราะตามหลักการจัดประชาสัมพันธ์ถือว่าเป็นงานที่มีขอบข่ายกว้างขวางเกี่ยวข้องกับฝ่ายต่าง ๆ การวางแผนจึงเป็นเสมือนหัวใจของการดำเนินงาน (ประสาณจิต ลัมโกศา. 2529 : 92) มีการกำหนดวิธีการปฏิบัติงานอย่างถูกต้อง และมีเหตุผล เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน เพื่อให้งานของทุกฝ่ายประสานสอดคล้องกันตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ และมีประสิทธิภาพตามหลักการของงานประชาสัมพันธ์ (เจริญศักดิ์ อึ้งเจริญวัฒนา. 2527 : 98 - 103) แต่ในสภาพปัจจุบันงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนยังคงขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับเรื่องนี้อย่างแท้จริง ไม่มีเอกสาร คู่มือ วัสดุศึกษารายละเอียด ไม่มีหน่วยงานใดจัดอบรมบุคลากรที่รับผิดชอบต่างปฏิบัติงานบนภายใต้ประสบการณ์ และความรู้ความเข้าใจที่คิดเองเป็นต้น

1.2 การบริหารบุคลากร จากผลการวิจัย ผู้บริหาร ครู และครูประชาสัมพันธ์

ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการบริหารงานบุคคลมีการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง โดยเห็นว่าโรงเรียนได้จัดให้มีการสร้างแรงจูงใจ ได้แก่ ผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์อยู่เป็นประจำ และในการเลือกสรรบุคลากร เข้าปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ มีวิธีการคัดเลือกที่ยุติธรรมและ

เหมาะสม ผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์ มีความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถเรื่องกลไก
 ประชาสัมพันธ์เป็นอย่างดี ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และครูประชาสัมพันธ์ เห็นว่าปฏิบัติงาน
 อยู่ในระดับกลาง อาจเป็นเพราะการจัดบุคลากรให้ปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนจำเป็นต้อง
 ใช้คนที่มีความรู้ ความเข้าใจ ระบบปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับลักษณะงานที่กำหนด (อรุณ งามดี.
 2527 : 87) คุณสมบัติของบุคลากรจึงมีความสำคัญ (ชาคริต จุลกะเสวี. 2530 : 34)
 แต่สภาพปัจจุบันของโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ กลาง หรือเล็ก ขณะนี้บุคลากร
 ในการสอนไม่เพียงพอ และขอขยายการปฏิบัติงานในโรงเรียนมีมาก นอกจากการปฏิบัติงาน
 ด้านการสอนแล้วยังต้องรับผิดชอบจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับนโยบายของกรม และ
 ของกระทรวงต่าง ๆ อีก ทำให้ครู - อาจารย์ ต้องรับผิดชอบงานหลาย ๆ อย่าง และ
 เกี่ยวกับการหาบุคลากรที่มีคุณสมบัติ ให้มีความรู้ความเข้าใจ มีความรับผิดชอบ มีความคิดริเริ่ม
 สร้างสรรค์ มีทักษะงานประชาสัมพันธ์ และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ซึ่งบุคลากรที่มีคุณสมบัติครบตาม
 คุณสมบัติของนักประชาสัมพันธ์ จึงเป็นไปได้ค่อนข้างยาก

1.3 การบริหารงบประมาณ จากผลการวิจัยผู้บริหาร ครู และครูประชาสัมพันธ์
 ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการบริหารงบประมาณ มีการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง โดยเห็นว่า
 โรงเรียนได้กำหนดงบประมาณที่จะใช้ในการจัดการประชาสัมพันธ์ไว้ล่วงหน้า งบประมาณ
 ส่วนหนึ่งได้มาจากการบริจาคของหน่วยงานต่าง ๆ งบประมาณมักจะขาดการสนับสนุนจาก
 ผู้บริหาร ผลที่ได้จากการจัดการประชาสัมพันธ์ได้ผลไม่คุ้มกับงบประมาณที่ให้ไป ความคิดเห็น
 ของการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง อาจเกิดจากแนวความคิดของงานประชาสัมพันธ์
 โรงเรียนถือว่าว่างงบประมาณเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดกระบวนการประชาสัมพันธ์ และแหล่งงบประมาณ
 โรงเรียน สามารถจัดหาได้จากงบประมาณประจำปี การบริจาคและการจัดงานพิเศษต่าง ๆ
 (เริงลักษณ์ โรจนพันธ์. 2529 : 43 - 44) แต่มีโรงเรียนเป็นจำนวนไม่น้อยพบว่า ปัจจัย
 ด้านงบประมาณไม่เพียงพอ ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญ ทำให้การประชาสัมพันธ์ในโรงเรียน
 ไม่สามารถเป็นไปตามแผน การดำเนินการประชาสัมพันธ์ในโรงเรียนอาจได้ผลไม่คุ้มค่ากับ
 งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด

1.4 การปฏิบัติงาน จากผลการวิจัย ผู้บริหาร ครู และครูประชาสัมพันธ์
 ส่วนใหญ่เห็นว่าการปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์มีการปฏิบัติอยู่ในระดับกลาง โดยเห็นว่าโรงเรียน
 มีการจัดทำวารสาร เผยแพร่ข่าวสารให้ชุมชนทราบ โรงเรียนอาศัยบุคลากรที่สำคัญในชุมชน

เข้ามาช่วยประชาสัมพันธ์ แต่การสื่อสารข้อมูล และข่าวสารต่าง ๆ ยังไม่ชัดเจน เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ขาดการค้นคว้าหาข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ จากความคิดเห็นอยู่ในระดับกลาง อาจเป็นเพราะ ในการปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ในโรงเรียน โดยอาศัยสื่อและกลวิธีการประชาสัมพันธ์ ได้ทราบรูปแบบ (อัปสรศรี พลอดเปรี้ยว, 2533 : 82 - 83) แต่เนื่องจากการประชาสัมพันธ์เป็นงานที่ละเอียดอ่อน การดำเนินงานจึงต้องมีปัญหา และอุปสรรคเกิดขึ้นอยู่เสมอ (อรุณ งามดี, 2527 : 20) การติดต่อสื่อสารทางมวลชนยังขาดวิธีการที่มีประสิทธิภาพ การติดต่อสัมพันธ์กับสื่อมวลชน ทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ น้อยมาก เครื่องมือ อุปกรณ์ถึงแม้จะมีอยู่เป็นจำนวนมาก แต่ไม่ได้ใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ เนื่องจากขาดผู้ชำนาญในการใช้ เครื่องมือและสื่อแต่ละชนิด การปฏิบัติงานขาดความต่อเนื่อง มีผลทำให้ไม่ได้รับการสนับสนุนจากชุมชนเท่าที่ควร (ไชยยศ เรืองสุวรรณ, 2522 : 57)

1.5 การประเมินผล จากผลการวิจัย ผู้บริหาร ครู และครูประชาสัมพันธ์ ส่วนใหญ่เห็นว่ามี การปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง โดยเห็นว่าการประเมินผลการจัดการ ประชาสัมพันธ์มีการประเมินอย่างเป็นระบบ โดยอาศัยเครื่องมือวัดที่มีระบบ ผลการประเมิน ได้มีการเผยแพร่ให้ทราบทั่วกัน ความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะ งาน ประเมินผลการปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ของทุกหน่วยงานจะมีขั้นตอนพื้นฐานเหมือนกัน ไม่ว่าจะ มีขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ (วิรัช อภิรัตน์กุล, 2529 : 256 - 257) ซึ่งทุกขั้นตอน จะต้องดำเนินงานอย่างมีลักษณะเป็นกลาง เพียงตรง ประเมินในสิ่งที่ควรประเมิน มีเครื่องมือที่ได้มาตรฐาน ใช้โดยถูกวิธี เชื่อถือได้ มีความคลาดเคลื่อนน้อยที่สุด (สมชาย มิตรประเสริฐสุข, 2527 : 30 - 31) ในสภาพปัจจุบันโรงเรียนต่าง ๆ ขาดการประเมินผล อาจเป็นเพราะไม่มีบุคลากรผู้เชี่ยวชาญด้านประเมินผล หรือหน่วยงานและผู้บริหารไม่เห็นความ สำคัญของการประเมินผล ไม่นำผลการประเมินไปใช้ แก้ไขปัญหาข้อบกพร่องของงาน ประชาสัมพันธ์ที่ได้ปฏิบัติไปแล้ว

1.6 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และครูประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับ สภาพปัจจุบัน และปัญหาการจัดการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และครูประชาสัมพันธ์ที่มาจากโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความ คิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยความคิดเห็นของโรงเรียนขนาดกลาง แตกต่างจากโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐาน

ที่ตั้งไว้ เพื่อพิจารณาแล้ว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสภาพปัจจุบันโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก มีสภาพที่แตกต่างกัน โรงเรียนขนาดกลางส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในที่ชุมชนไม่ห่างไกลจากแหล่งคมนาคมมากนัก มีความพร้อมต่าง ๆ เกือบจะใกล้เคียงกับโรงเรียนขนาดใหญ่บางโรงเรียนมีโอกาสได้รับการสนับสนุนงบประมาณพอสมควร มีบุคลากรพอเพียง ส่วนในโรงเรียนขนาดเล็ก ส่วนใหญ่จะอยู่ห่างไกลจากแหล่งชุมชน มีข้อจำกัดต่าง ๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นด้านบุคลากร ครูไม่พอเพียง รับผิดชอบมาก ขาดแคลน แหล่งงบประมาณจากภายนอก เช่น ชุมชนต่าง ๆ จะได้เพียงเงินงบประมาณ นักเรียนส่วนใหญ่ยากจน สภาพปัญหาและข้อจำกัดต่าง ๆ ทำให้การปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร ครู และครูประชาสัมพันธ์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาทางประชาสัมพันธ์ ว่ามีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งประเด็นที่ควรนำไปพิจารณาในการปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ 5 ด้าน คือ

1. ด้านการวางแผน โรงเรียนควรหาแนวทางในการจัดระบบการวางแผนงานประชาสัมพันธ์ และวางสายงานการบังคับบัญชาที่ชัดเจน
2. ด้านการบริหารบุคลากร โรงเรียนควรจัดบุคลากรให้เพียงพอ และจัดให้มีการอบรมหรือสัมมนาผู้บริหาร ครู และครูประชาสัมพันธ์ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ ขอบข่ายการทำงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน
3. ด้านการบริหารงบประมาณ โรงเรียนควรจัดงบประมาณ และเครื่องมือสนับสนุนงานประชาสัมพันธ์ให้เพียงพอ และจัดทำเอกสาร คู่มือ งานประชาสัมพันธ์โรงเรียน ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ศึกษาอย่างทั่วถึง
4. ด้านการปฏิบัติงาน โรงเรียนแต่ละโรงเรียนควรจัดทำแนวปฏิบัติหรือรูปแบบการประชาสัมพันธ์ให้เป็นแบบเดียวกัน และประชุมปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ร่วมกัน เพื่อจะได้ปฏิบัติงานไปในแนวทางเดียวกัน
5. ด้านการประเมินผล โรงเรียนควรจัดให้มีการประเมินผล การประชาสัมพันธ์เป็นระยะ ๆ เพื่อทราบปัญหา และหาแนวทางการพัฒนางานประชาสัมพันธ์ให้มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาและวิจัย

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู คุรุประชาสัมพันธ์ที่มีความแตกต่างในด้านอื่น ๆ เช่น เพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การอบรม เพื่อจะได้อรรถาธิบายว่ามีตัวแปรใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการประชาสัมพันธ์โรงเรียน
2. ควรจะศึกษารูปแบบการจัดการประชาสัมพันธ์โรงเรียนที่เหมาะสม เพื่อให้โรงเรียนต่าง ๆ ใช้พัฒนางานประชาสัมพันธ์ให้มีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- เกษม จันทรน้อย. เอกสารการฝึกอบรม และเผยแพร่แผนกประชาสัมพันธ์. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.
- เจริญศักดิ์ อึ้งเจริญวัฒนา. หลักการประชาสัมพันธ์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง,
2527.
- ชม ภูมิภาค. หลักการประชาสัมพันธ์. กรุงเทพฯ : รุ่งวัฒนาการพิมพ์, 2516.
- ชลัช จงสีพันธ์. รายงานทางวิชาการเรื่องงานประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ม.ป.ท., 2519. อัดสำเนา.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. สถานการณ์การดำเนินงานประชาสัมพันธ์ในกรุงเทพมหานคร.
กรุงเทพฯ : สารมวลชน, 2518.
- ชาคริต จุลกะเสวี. การวางแผนประชาสัมพันธ์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช, 2530.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. การประชาสัมพันธ์ : หลักการและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์, 2522.
- ธนวัต บูลือ. การวางแผนงานประชาสัมพันธ์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช, 2530.
- นคร ตั้งคะพิภพ. ความคิดเห็นของผู้บริหารและคณาจารย์เกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารภายใน
โรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 5. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.
- นพพงษ์ บุญจิตราดูลย์. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์การพิมพ์,
กรุงเทพฯ : 2526.
- ประชาสัมพันธ์, กรม, โรงเรียนการประชาสัมพันธ์. รายงานผลการสำรวจสถานการณ์งาน
ประชาสัมพันธ์ของส่วนราชการ องค์การและรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2519.
กรุงเทพฯ : พิษเนศ, 2519.
- ประสาธน์จิตต์ ล้อมโกศา. หลักการประชาสัมพันธ์. สงขลา : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์,
2529.

- พัสส หันนาคินทร์. หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2524.
- พรทิพย์ วรกิจโกศาทร. การวิจัยเพื่อการประชาสัมพันธ์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2531.
- พิชัย หิรัญเจริญ. "งานประชาสัมพันธ์จังหวัดในภาคใต้," นิเทศสาร. 6 : 24 - 28 ; สิงหาคม 2520.
- ไพศาล หวังพานิช. วิธีการวิจัย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531.
- ภิญโญ สาธร. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2519.
- ภิญโญ สาธร. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2521.
- เรืองลักษณ์ โรจนพันธ์. การประเมินผลโครงการ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.
- วิจิตร อวระกุล. การประชาสัมพันธ์ : หลักและวิธีปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2522.
- วิรัช ลภีรัตนกุล. การประชาสัมพันธ์. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.
- _____. นักประชาสัมพันธ์กับงานประชาสัมพันธ์ในเชิงปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : โอเคียนสโตร์, 2529.
- วิทย์ ศิระศิริยานนท์. บทบาทของการประชาสัมพันธ์ในการพัฒนาประเทศ. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานครพิมพ์, ม.ป.ป.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. รายงานการวิจัยเพื่อวางแผนการใช้ทรัพยากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2531.
- สมชาย มิตรประเสริฐสุข. การประเมินผลโครงการ. กรุงเทพฯ : โอเคียนสโตร์, 2527.
- สมหมาย วัฒนาศรี. การจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนนทบุรีตามทัศนะของผู้ปกครองนักเรียน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- สอาด พรหมน้อย. การจัดประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.

- สะอาด ตันสุภผล. การประชาสัมพันธ์. พระนคร : มงคลการพิมพ์, 2500.
- สามัญศึกษา, กรม กระทรวงศึกษาธิการ. เอกสารประกอบการสัมมนาผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์, 2526.
- _____. เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาผู้บริหารโรงเรียนและหัวหน้าหน่วยงานนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ. ม.ป.ท., 2534. อัดสำเนา.
- _____. เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2532. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศาสนา, 2532.
- สีปพนนท์ เกตุทัต. การปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2518.
- สุชาวดี สุกโตชะ. การจัดการประชาสัมพันธ์ของกระทรวงศึกษาธิการ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.
- สุพิณ ปัญญามาก. หลักการโฆษณาประชาสัมพันธ์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2529.
- สุภรณ์ ประดับแก้ว. สุภรณ์ว่าที่. นครปฐม : พระปฐมการพิมพ์, 2523.
- สุภาวดี ชูณหาศาสตร์. "ประชาสัมพันธ์งานในอุดมคติ," นิเทศสาร. 7 : 4 - 5 กรกฎาคม, 2516.
- เสนีย์ แดงวัง. การประชาสัมพันธ์แนวความคิดและหลักวิธีการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2525.
- เสรีวิทย์ สุกเมธี. การมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : รวมมิตร, 2520.
- สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ. รายงานผลการประเมินมาตรฐานโรงเรียน. 2533. อัดสำเนา.
- หวน พิเชษฐ์พันธ์. การบริหารโรงเรียนด้านความสัมพันธ์กับชุมชน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, บางเขน. 2528.
- อรุณ งามดี. การประชาสัมพันธ์. กรุงเทพฯ : เทพเทวี, 2527.
- อัปสรศรี บลอดเปลี่ยว. การประชาสัมพันธ์โรงเรียน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2533.
- เอกชัย กี่สุพันธ์. หลักบริหารการศึกษาทั่วไป. กรุงเทพฯ : อนงค์ศิลป์การพิมพ์, 2527.

- Angoff, Allan. Public Relation for Libraries. London : Greenwood Press, 1975.
- Bernays, Edward L. Public Relations. Norman : University of Oklahoma Press, 1952.
- Campbell, Roald F. and others. Introduction to Educational Administration. 5th ed. Boston : Allyn and Bacon, Inc., 1978.
- Cutlip, Scott M. and Allen H. Center. Effective Public Relations. New Jersey : Prentice - Hall, 1964.
- Goodlad, J.I.A. Place Called School Prospects for the Future. New York : McGraw - Hill, 1984.
- Hanson, E. Mark. Educational Administration Organization. 3rd ed. Behavior Allyn and Bacon, 1991.
- Kimbrough, Ralph B. Education Administration. 3rd ed. New York : Macmillan Publishing Company, 1988.
- Kindred, Leslie W. School Public Relations. Englewood Cliffs, N.J. Prentice - Hall, 1957.
- Krejcie, Robert V. and Daryle W. Morgan. "Determining Sample Size for Research Activities," Journal of Education and Psychological Measurement. 13(3) : 608 ; 1970.
- Loomis, Charles P. Social System. Prinecton, N.J.D. Van Nostrand, 1960.
- National Education Association, Research Division. "The School Public Relations Administrator," NEA Research Bulleten. 46(1) : 29 - 31 ; March, 1968.

ภาคผนวก

ที่ ศธ 0869.05/ว 568

โรงเรียนหาดอมราอักษรลักษณ์วิทยา

ตำบลท้ายบ้าน อำเภอเมืองฯ

จังหวัดสมุทรปราการ 10280

22 สิงหาคม 2538

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและแบบกรอกแบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

ด้วยกระผม นายสุนันท์วิทย์ พลอยขาว ผู้อำนวยการโรงเรียนหาดอมราอักษรลักษณ์วิทยา ซึ่งปัจจุบันกำลังศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร และขณะนี้กำลังจัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการ ประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 1 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

ดังนั้น กระผมจึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ครู - อาจารย์ที่ทำหน้าที่ครูประจำ สัมพันธ์และครู - อาจารย์อื่นอีก 3 ท่าน ได้โปรดกรอกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ซึ่งได้จัดทำ ค้ำชี้แจงการตอบแบบสอบถามพร้อมกับได้แนบแบบกรอกแบบสอบถามเพื่อการวิจัยมาพร้อมหนังสือ นี้ด้วยแล้ว โดยขอให้ท่านและครู - อาจารย์ได้ตอบแบบสอบถามลงใบแบบสอบถามให้ตรงกับ ความจริงมากที่สุด เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาต่อไป และขอเรียนว่าข้อมูลนี้จะไม่มีผลกระทบต่อท่านและครู - อาจารย์ แต่ประการใด เพราะผู้วิจัยมุ่งศึกษาเป็นส่วนรวมร่วมกันเท่านั้น และกรุณาส่งเฉพาะแบบกรอกแบบสอบถาม ไปยัง โรงเรียนหาดอมราอักษรลักษณ์วิทยา ทางโทรสารหมายเลข 3871178, 3890800-1 หรือนำสิ่งที่ได้รับหนังสือของโรงเรียนหาดอมราอักษรลักษณ์วิทยา สำนักงานสามัญศึกษา จังหวัด สมุทรปราการ หรือส่งทางไปรษณีย์ ภายในวันที่ 8 กันยายน 2538 ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ดำเนินการดังกล่าว และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านและครู - อาจารย์ เป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุนันท์วิทย์ พลอยขาว)

โทร. 3871178, 3890800-1

ผู้อำนวยการโรงเรียนหาดอมราอักษรลักษณ์วิทยา

แบบสอบถาม

เรื่อง

สภาพปัจจุบัน และปัญหาการจัดการประชาสัมพันธ์

ของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 1

*****

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสำรวจความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และปัญหาการจัดการประชาสัมพันธ์ในโรงเรียน
2. แบบสอบถามจะประกอบด้วย 2 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 3 ข้อ
  - ตอนที่ 2 สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ในการจัดการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน ใน 5 ด้าน ได้แก่
    - 2.1 ด้านการวางแผน จำนวน 10 ข้อ
    - 2.2 ด้านบริหารบุคลากร จำนวน 9 ข้อ
    - 2.3 ด้านบริการงบประมาณ จำนวน 8 ข้อ
    - 2.4 ด้านการปฏิบัติงาน จำนวน 15 ข้อ
    - 2.5 ด้านการประเมินผล จำนวน 8 ข้อ
3. ในการตอบแบบสอบถามของความกรุณาตอบให้ครบทุก โดยคำตอบของท่าน ผู้วิจัยจะเก็บไว้เป็นความลับ และจะไม่มีผลใด ๆ ต่อการทำงานของท่านโดยเด็ดขาด

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานะของผู้ตอบแบบสอบถาม
คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับความจริงของ
ท่านในปัจจุบัน

1. โรงเรียนของท่านอยู่ในจังหวัด

- ( ) นครปฐม
- ( ) สมุทรสาคร
- ( ) สมุทรปราการ
- ( ) นนทบุรี
- ( ) ปทุมธานี

2. ตำแหน่งของท่าน

- ( ) ผู้บริหารโรงเรียน
- ( ) ครู
- ( ) ครูประจำชั้นสัมพันธ์

3. จำนวนนักเรียนในโรงเรียนของท่าน

- ( ) ตั้งแต่ 1,500 คนขึ้นไป
- ( ) ตั้งแต่ 500 ถึง 1,499 คน
- ( ) ตั้งแต่ 1 ถึง 499 คน

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันในการจัดการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านตามสภาพที่เป็นจริง

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
1. <u>การวางแผน</u>						
1	โรงเรียนกำหนดนโยบายของการประชาสัมพันธ์ไว้อย่างชัดเจน.....	.....	.....	.....	.....	.....
2	ครูในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการประชาสัมพันธ์.....	.....	.....	.....	.....	.....
3	ในการวางแผนการจัดการประชาสัมพันธ์ได้มีการกำหนดกลุ่มประชากรเป้าหมายไว้อย่างชัดเจน.....	.....	.....	.....	.....	.....
4	ก่อนมีการประชาสัมพันธ์ได้มีการศึกษาพื้นฐานหรือภูมิหลังของกลุ่มประชากรเป้าหมายอย่างถ่องแท้.....	.....	.....	.....	.....	.....
5	ได้มีการกำหนดช่วงเวลาในการจัดการประชาสัมพันธ์ได้อย่างเหมาะสมและชัดเจน.....	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
6	ในการวางแผนประชาสัมพันธ์ ได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้อย่างชัดเจนว่า ประชาสัมพันธ์เพื่ออะไร.....					
7	ได้มีการกำหนดสื่อ หรือ เครื่องมือ รวมทั้ง เทคนิคต่าง ๆ ที่จะนำไปใช้ในการประชาสัมพันธ์ ได้อย่างเหมาะสม และมีคุณภาพ.....					
8	ในการวางแผนประชาสัมพันธ์ ได้กำหนดงบประมาณที่จะใช้ในการดำเนินการไว้อย่างชัดเจนและรัดกุม.....					
9	ในการวางแผนประชาสัมพันธ์ได้มีการกำหนดสัญลักษณ์ หรือข้อความสั้น ๆ เป็นคำขวัญต่าง ๆ ที่จดจำได้ง่าย หรือดึงดูดความสนใจ และเตือนใจได้ดี.....					
10	นโยบายของการประชาสัมพันธ์ที่ถูกกำหนดขึ้นเอื้อต่อการที่จะนำไปปฏิบัติได้เป็นอย่างดี.....					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
	<u>2. การบริหารงานบุคลากร</u>					
11	ครูในโรงเรียนให้ความร่วมมือในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์เป็นอย่างดี.....	.....	.....	.....	.....	.....
12	โรงเรียนจัดให้มีผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์ได้อย่างเหมาะสมแก่หน้าที่.....	.....	.....	.....	.....	.....
13	โรงเรียนได้มีการสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้รับผิดชอบ งานประชาสัมพันธ์ อยู่เป็นประจำ.....	.....	.....	.....	.....	.....
14	ผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์ มีความรับผิดชอบต่องานเป็นอย่างดี.....	.....	.....	.....	.....	.....
15	โรงเรียนขาดบุคลากรที่มีความชำนาญ และประสบการณ์ ด้านการประชาสัมพันธ์.....	.....	.....	.....	.....	.....
16	ผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์มีความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถเรื่องกลไก การประชาสัมพันธ์เป็นอย่างดี.....	.....	.....	.....	.....	.....
17	ผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์มีความคิดริเริ่มในงานประชาสัมพันธ์.....	.....	.....	.....	.....	.....
18	ผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถเข้ากับผู้อื่น ได้ทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน.....	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด
19	ในการเลือกสรรบุคลากรเข้าปฏิบัติงาน ประชาสัมพันธ์ มีวิธีการคัดเลือกที่ ยุติธรรมและเหมาะสม.....					
	3. การบริหารงานงบประมาณ					
20	ในการจัดประชาสัมพันธ์มีงบประมาณ อย่างเพียงพอ.....					
21	งบประมาณในการจัดประชาสัมพันธ์ มักจะขาดการสนับสนุนจากผู้บริหาร.....					
22	โรงเรียนได้มีการกำหนดงบประมาณ ที่จะใช้ในการจัดการประชาสัมพันธ์ ไว้ล่วงหน้า.....					
23	ในการจัดประชาสัมพันธ์ งบประมาณ ส่วนหนึ่งได้มาจากการบริจาคของ หน่วยงานต่าง ๆ					
24	วัสดุอุปกรณ์ที่จะนำมาใช้ในการจัด ประชาสัมพันธ์ ไม่เพียงพอ.....					
25	การจัดทำงบประมาณจะต้องทำทั้งใน รูปของการวางแผนการเงิน การจัดทำ บัญชีจ่าย ตลอดจนการควบคุมการ ใช้เงิน.....					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วยมาก	เห็นด้วยปานกลาง	เห็นด้วยน้อย	เห็นด้วยน้อยที่สุด
26	ในการจัดสรรการใช้เงินเพื่องาน ประชาสัมพันธ์ได้รับการเห็นชอบจาก คณะกรรมการ การประชาสัมพันธ์.....	.....	.....	.....	.....	.....
27	ผลที่ได้จากการจัดประชาสัมพันธ์ ให้ผล ไม่คุ้มกับงานประมาณที่ให้ไว้.....	.....	.....	.....	.....	.....
4. การปฏิบัติงาน						
28	โรงเรียนจัดทำวารสารเผยแพร่ เป็น ประจำ.....	.....	.....	.....	.....	.....
29	โรงเรียนทำป้ายประกาศไว้ให้เห็น เด่นชัด.....	.....	.....	.....	.....	.....
30	โรงเรียนได้ตีพิมพ์ติดต่อสื่อมวลชน ต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์, วิทยุและ โทรทัศน์ เพื่อการเผยแพร่กิจการ ของโรงเรียน.....	.....	.....	.....	.....	.....
31	ในการประชาสัมพันธ์โรงเรียนนอกจาก ประชาสัมพันธ์โดยตรงแล้ว ยังจะต้อง ประชาสัมพันธ์โดยทางอ้อมด้วย เช่น การพบปะพูดคุยกันในโอกาสต่าง ๆ หรืองานชุมนุมต่าง ๆ.....	.....	.....	.....	.....	.....

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด
32	ได้มีการใช้อุปกรณ์โสตทัศนศึกษาต่าง ๆ เช่น เครื่องฉายสไลด์ เครื่องขยาย เสียง ในการเสนอข่าว เกี่ยวกับ กิจการของโรงเรียน.....					
33	ชมรมหรือสมาคมผู้ปกครองตลอดจน ชมรมหรือสมาคมศิษย์เก่า ได้มีการ สนับสนุนการปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์..					
34	ประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน สื่อสาร ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ไม่ชัดเจน.....					
35	การจัดพิมพ์เอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ล่าช้า ไม่ทันกำหนดเวลา.....					
36	ในการติดต่อเผยแพร่ข่าวสารทาง สื่อมวลชนต่าง ๆ ยังขาดวิธีการที่มี ประสิทธิภาพ.....					
37	ในการปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ขาด การประสานงาน และประสานความ ร่วมมือของบุคลากรภายในโรงเรียน..					
38	ในการประชาสัมพันธ์ขาดผู้ชำนาญ ในการใช้เครื่องมือ และสื่อแต่ละชนิด..					

สัมพันธภาพการประเมเนผลอย่าง

เป็นระบบ.....

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อยที่สุด
46	ในการที่จะประเมินผลการประชา สัมพันธ์ ได้มีการกำหนดจุดประสงค์ ของการปฏิบัติไว้อย่างชัดเจน.....	.....	.....	.....	.....	.....
47	ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานประชา สัมพันธ์ ได้อาศัยเครื่องมือวัดที่มีระบบ เช่น การสัมภาษณ์ การใช้แบบ สอบถาม ตลอดจนการสังเกตการณ์ เป็นต้น.....	.....	.....	.....	.....	.....
48	ผลที่ได้จากการประเมิน ได้มีการ เผยแพร่ให้ทราบทั่วกัน.....	.....	.....	.....	.....	.....
49	โรงเรียนไม่เคยมีการวิจัย ค้นคว้า และประเมินผลงานประชาสัมพันธ์ ที่ทำไปแล้ว.....	.....	.....	.....	.....	.....
50	ผลที่ได้จากการประเมิน ได้มีการนำไป ประยุกต์หรือใช้ในการตัดสินใจ เพื่อการวางแผน และดำเนินงาน ครั้งต่อไป.....	.....	.....	.....	.....	.....

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1.	รศ.ทวีบูรณ์	หอมเย็น	อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2.	รศ.ดร.ไพศาล	หวังพานิช	รองอธิการบดีศูนย์องครักษ์ อดีตผู้อำนวยการสำนักทดสอบทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
3.	นายประจวบ	วิจนะรัตน์	ผู้ช่วยอธิบดีกรมสามัญศึกษา
4.	นายเจริญ	หังทอง	ผู้อำนวยการระดับ 9 โรงเรียนวัดนวลนรดิศ
5.	นางสาวอุไรวรรณ	พัฒนวิบูลย์	ผู้อำนวยการระดับ 9 โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ
6.	นายประมวญ	บุญฤพงค์	ผู้อำนวยการระดับ 8 โรงเรียนเจ้าพระยาวิทยาคม
7.	นางสาวพาสณา	ชลบูรพันธ์	ศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา ประจำจังหวัดสมุทรปราการ

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นายสุนันท์วิทย์ พลอยขาว

เกิดเมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม 2500

สถานที่เกิด บ้านเลขที่ 77 หมู่ 10 ตำบลนาเกลือ อำเภอเมืองฯ
จังหวัดสมุทรปราการสถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 120/389 หมู่ 2 ตำบลท้ายบ้าน อำเภอเมืองฯ
จังหวัดสมุทรปราการ

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน ผู้อำนวยการโรงเรียน (ระดับ 8)

สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนหาดอมราอักษรลักษณ์วิทยา ตำบลท้ายบ้าน
อำเภอเมืองฯ จังหวัดสมุทรปราการ

ประวัติการศึกษา

- พ.ศ. 2515 สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
จากโรงเรียนสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ
- พ.ศ. 2517 สำเร็จการศึกษาชั้น ป.กศ.
จากวิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์
- พ.ศ. 2519 สำเร็จการศึกษาชั้น ป.กศ.สูง
จากวิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์
- พ.ศ. 2522 สำเร็จการศึกษาระดับบัณฑิต (กศ.บ.)
จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน
- พ.ศ. 2538 สำเร็จการศึกษาระดับบัณฑิต (กศ.ม.)
จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ประวัติการทำงาน

- พ.ศ. 2519 ครู 2 ระดับ 2 โรงเรียนเบ็ญจวิสุทธาธิบดี
อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ
- พ.ศ. 2522 อาจารย์ 1 ระดับ 3 โรงเรียนหลวงพ่อบานคลองด่าน
อนุสรณ์ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ

- พ.ศ. 2525 ครูใหญ่ระดับ 3 โรงเรียนสาขาสุทธิราชอุปถัมภ์
อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ
- พ.ศ. 2528 อาจารย์ใหญ่ ระดับ 5 โรงเรียนสาขาสุทธิราชอุปถัมภ์
อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ
- พ.ศ. 2535 อาจารย์ใหญ่ ระดับ 7 โรงเรียนสาขาสุทธิราชอุปถัมภ์
อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ
- พ.ศ. 2535 ผู้อำนวยการโรงเรียน ระดับ 7
โรงเรียนหาดอมราอักษรลักษณ์วิทยา อำเภอเมืองฯ
จังหวัดสมุทรปราการ
- พ.ศ. 2537 ผู้อำนวยการโรงเรียน ระดับ 8
โรงเรียนหาดอมราอักษรลักษณ์วิทยา อำเภอเมืองฯ
จังหวัดสมุทรปราการ

การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการประชาสัมพันธ์ของ โรงเรียน
มัธยมศึกษา เขตการศึกษา 1

บทคัดย่อ
ของ
สุนันท์วิทย์ พลอยขาว

เ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา
มีนาคม 2539

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ใน 5 ด้าน คือ การวางแผน การบริหารบุคลากร การบริหารงบประมาณ การปฏิบัติงาน และการประเมินผล ของผู้บริหารโรงเรียน ครู และครูประชาสัมพันธ์ จากโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตการศึกษา 1

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครู และครูประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน การจัดการประชาสัมพันธ์ใน 5 ด้าน ของโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ เป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 23 คน ครู จำนวน 196 คน และครูประชาสัมพันธ์ จำนวน 66 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามปลายปิด แบบประเมินค่า 5 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ และแบบสอบถามปลายเปิด ใน 5 ด้าน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ และทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ANOVA

ผลการศึกษาครั้งนี้สรุปได้ดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียน ครูประชาสัมพันธ์ และครู มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน การจัดการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ใน 5 ด้าน ว่ามีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง

2. ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูประชาสัมพันธ์ และครู ที่มีต่อปัญหาการจัดการ ประชาสัมพันธ์โรงเรียน อยู่ในระดับสูงในด้านการบริหารบุคลากร การบริหารงบประมาณ และการวางแผน

3. ผู้บริหารโรงเรียน ครูประชาสัมพันธ์ และครู ที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดกลาง มีความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบัน การจัดการประชาสัมพันธ์โรงเรียน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

A STUDY OF CURRENT CONDITION AND PROBLEMS CONCERNING
PUBLIC RELATION MANAGEMENT OF THE SECONDARY
SCHOOL IN EDUCATIONAL REGION I

AN ABSTRACT

BY

SUNUNTAVIT PLOYKHAO

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University

March 1996

The results of this research were as the following:

1. The school administrators, public relation teachers, and teachers perceived current condition of school public relation in all 5 aspects at moderate level.

2. The opinion of school administrators, public relation teachers and teachers toward the school public relation problems at high level in the aspect of personal administration, budget administration and planning.

3. The school administrators, public relation teachers and teachers in small and medium school size perceived current condition of school Public Relation statistical different at .05.

The purposes of this research were:

1. To study the current condition and problems of school public relation concerning 5 aspects of planning, personal administration, budget administration, practicing and evaluation as perceived by school administrators, public relation teachers and teachers of the public secondary school in Educational Region 1

2. To compare the perception of school administrators public relation teachers and teachers with different school size toward 5 aspects of current condition. The sample used in this research composed of 23 school administrators and 66 of public relation teachers and 196 teachers. The instrument used for collecting of the data were 50 items of closed-end rating scale questionnaires and 5 aspects of open-end questionnaires. Percentage, Mans, Standard deviation and ANOVA were statistical device used for data analysis and hypothesis testing.